

44845

A Schola Emericana Szegediensis kiadványai.

1. sz.

Schola Emericana Szegediensis sajtóankétja

a diplomás ifjúság önállósításáról

Szerkesztette :

Dr. Halmos Károly

egyetemi főmérnök, a Corp. Danubiana priora.

Kiadja :

A Schola Emericana Szegediensis.

(Dr. Somogyi József egyet. c. ny. rk. tanár, Szeged.)

XB 163909

A
M. ~~.....~~
TUDOMÁNYEGYETEM
KÖNYVTÁRA
SZEGED

44845

tésre,
áron

— felár és keze-
lési költség fel-
számítása nélkül —

Nemzeti Takarékoság

könyvecskével vásároljon.

100 cégnél,

előleg nélkül vásárol

egy helyen fizeti

a részleteket

Iroda: Kárász-u. 5. Telefon: 25-52.

Könyvecskét díjmentesen kap!

A Schola Emericana Szegediensis kiadványai.

1. sz.

Schola Emericana Szegediensis
sajtóankétja
a diplomás ifjúság önállósításáról

Szerkesztette:

Dr. Halmos Károly

egyetemi főmérnök, a Corp. Danubiana priora.

Kiadja:

A Schola Emericana Szegediensis.

(Dr. Somogyi József egyet. c. ny. rk. tanár, Szeged.)

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000917227

44845

ELŐSZÓ.

Ma általánosan az a meggyőződés, hogy a diplomás ifjúság azért nem lép kereskedelmi pályára, mert a közfelfogás kereskedelem ellenes és általában lenézik, kevesebbre becsülik a kereskedőt, mint a tisztviselőt. Ha ez igaz, ettől a helytelen felfogástól meg kell szabadítani a magyar társadalmat. Be kell bizonyítani, hogy az egyes kereskedelmi ágazatok távolról sincsenek úgy túlterhelve, mint a közhivatali pályák, jövedelmezőséget tekintve pedig az intelligens, dolgozni akaró ember számára jóval többet jelentenek, mint amazok.

Szerény füzetünkben általános elvi alapokat kereső értekezések részben az ifjúsághoz szólnak, de nagy részben az intéző köröknek óhajtanak egy-egy gondolattal, segítséggel szolgálni.

Az egyes foglalkozási ágak ismertetéséről szóló cikkek első sorban magát a szenvedő ifjúságot kívánják tájékoztatni és egyben ezen jó üzlet-ágak felé csalogatni.

Kétségtelen, hogy kormányunk nagyon sok értékes és jóindulatú kezdeményezést indított e téren, melyek a szerves megoldáshoz visznek közelebb. A *Hóman akció* több ezer ifjúnak juttatott kenyeret. Sajnos, az ifjak legtöbbször az államnál, vagy közhivatalokban helyezkedett el. Ideális az lett volna, hogy első sorban kereskedelmi vállalatoknál, vagy egyéb vállalkozások kereskedelmi csoportjánál lettek volna elhelyezve azzal a főcélal, hogy megtanulják a kereskedelmi életet és ha egy kis életrevalóság van bennük, igyekezzenek mielőbb önálló üzletet nyitni.

Az „Önállósítási Alap” külön fejezetet érdemel az értelmiségi túltermelés nagy komplexumának tárgyalásánál. A kormány ezzel az arannyá valorizált jószándékkal olyan szerves megoldást adott, melynek kihatásai nemzeti és gazdasági szempontból egyaránt impozánsak.

Ennek a nagyértékű akciónak teljes hasznosításához szükséges lenne az állami irányítás, hogy milyen foglalkozási ágak kaphatják első sorban a támogatást. Az elhanyagolt, vagy nemzetgazdasági szempontból nem megfelelően működő kereskedelmi ágazathoz kell elsősorban gyakornoko-

kat kihelyezni, ha másként nem, ösztöndíjjal*) és ezen ágazatokban elhelyezkedni kívánóknak kell elsősorban módot nyújtani az öndllósításra (állat-, termény-, baromfi-, tojás-, toll-, ócskavas- és hulladékkereskedők). Ez utóbbi kettő az ország nyersanyag gazdálkodása szempontjából is rendkívül fontos, amint ezt Németország bebizonyította.

A minimális munkabérekre és a 40—44 órás munkahétre, a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó Bornemisa akciók máris éreztetik jótékony hatásukat, bár az ellenőrzés kifejlődése híján még igen messze vagyunk a törvények megvalósulásától. Ezen intézkedésekkel mind több és több munkás jut a legalacsonyabb rétegből kenyérhez. Ezzel elsősorban nagyobb fogyasztó tömegeket kapunk, másrészt az országnak a nyomorenhitő terhei csökkennek. A több munkás üzembe állításával több intelligens munkavezető is szükséges, tehát a mi speciális problémánk nemcsak közvetlenül, hanem közvetve is nyer vele.

Az Americana kezdetől fogva féltő gonddal nézte állástalanul vergődő fiait. Aki kívülről nézi ezt a kérdést, esetleg csak annyit lát, hogy néhány ifjú kenyérért kiabál és döngeti a kapukat. A lelkek mélyére nézve súlyos válságokat láthatunk, az ifjú lélek kétségbe esését, az önbizalom megrendülését, a kisértések előre törését.

Ezeket a negatív, sőt destruktív lelki energiákat igyekszik az Americana pozitív, sőt konstruktív munkakészséggé (gróf Klebelsberg osztályozása szerint) varázsolni a hazaszeretet és a testvéri szeretet jegyében. Ezt a magasztos céll szolgálja a probléma egy részének megvilágításával ez a szerény füzet is és célját elérte, ha néhány ifjában sikerül azt a meggyőződést keltetni, hogy a kereskedelem jobb megélhetést biztosít, mint a dijnoki állás.

Ezúton mondok nagy hálával köszönetet Dr. Somogyi József professzor úrnak, a Schola Americana Szegediensis Rectorának sok szíves támogatásért, a Szegedi Új Nemzedéknek, különösen Iván Mihály főszerkesztő úrnak, hogy előzékeny áldozatkészségével ezen füzet kinyomatását nagy mértékben elősegítette, — valamint Dr. Talpay Emil, Dedk Sándor és Dubecz József emerkánás testvéreinknek buzgó segítségükért.

Szeged, 1937 november hó.

A SZERKESZTŐ.

*) Jegyzet. Örömmel olvasom, hogy Szombathely város szociális ügyosztálya hasonló elgondolással már a megvalósítás terére lépett azzal, hogy azoknak a szellemi szükségmunkásoknak, akik ipari és kereskedelmi pályára lépnek az inségmunkások fizetését adja mindaddig, míg a választott szakmát ki nem tanulják. (Szerk.)

Lélektani gondolatok a gazdasági pályaválasztáshoz

Irta: Dr. Somogyi József főiskolai tanár, a Szegedi Schola Emericana rektora.

Ma már felesleges azt fejtegetnünk, hogy a tisztviselői pályák tulzsufoltak, újabb elhelyezkedés ott alig lehetséges, az újabb nemzedéknek tehát inkább az önálló, gazdasági pályákon kell keresnie boldogulását. Épigy vitán felül áll, hogy

nemzeti érdekből is nagyobb számarányban kellene szerepelnie a keresztény magyar ifjúságnak a jövedelmezőbb gazdasági élet terén.

Ezeket ma már mindenki elismeri, sőt hirdeti, de gyakorlati következményeit csaknem mindenki másra bizza, míg saját maga mégis csak irtózik attól, hogy a hagyományos tekintélynek örvendő tisztviselőpályát valamilyen, kevésbé tekintélyes gazdasági pályával cserélje fel. Ezért minden elterelő kísérlet és zárt szám bevezetése ellenére változatlanul nagy tömegekben tódul ma is az ifjúság olyan pályák felé, ahol az állástalan diplomásoknak máris hosszú évekre elegendő tartaléka várakozik elhelyezkedési lehetőségre. Pedig a tisztviselői pályákon a munkanélküliség krónikus tünet, tartós, szinte megszüntethetetlenül vált állapot, míg a gazdasági pályákon, ha elő is fordul munkanélküliség,

ez mindig csak akut baj, amit a rövidesen mégiscsak bekövetkező gazdasági fellendülés maradék nélkül megszüntethet. A gazdasági élet mindig sokkal rugalmasabb, mint a bürokrácia keretei.

Ma már

mind erősebben követelünk a keresztény magyar ifjúságnak a számarányához méltó helyet a gazdasági pályákon,

ámde nem utasítjuk-e vissza ugyanezt ama ténnyel, hogy ez az ifjúság huzódozik a gazdasági pályáktól?

Követelünk

megfelelő részesedést a nemzeti jövedelemből,

de vajjon az akták iktatásán, blankették kitöltésén, avagy a tantermek levegőjén keresztül visz-e a legbiztosabb ut a nagyobb jövedelemhez?

Követeljük a bennünket megillető vezetős szerepet.

Ámde akkor miért kíván ifjúságunk nagy része inkább mások védőszárnyai alatt nyomorogni, mint önálló kockázatot vállalva, vezetős szerephez jutni? Vajjon nem fenyeget-e az a veszély, hogy ha egyszer megnyíl-

nak a sokat döngtetett kapuk, nem akad majd elég arravaló egyénünk, aki betöltse a helyeket gazdasági életünk súlyos megrázkódtatása nélkül?

Ifjúságunk méltó elhelyezkedése érdekében tehát elsősorban

bizonyos lélektani gátlások leküzdésére, előítéletek kiküszöbölésére, a közvélemény megváltoztatására van szükségünk.

Bele kell vernünk a köztudatba, hogy egy ipari vagy kereskedelmi vállalat önálló kiépítése van oly intelligens, nivós munka, mint pl. akták iktatása, vagy idézési blanketák kitöltése. Nagyobb társadalmi megbecsülésben kell részesítenünk a gazdasági, az ipari és kereskedelmi munkát. Itt azonban első sorban a társadalmi rétegek vezetőire hárul az a feladat, hogy ne tűrjenek semmit a maguk körében, ami a maguk társadalmi osztályának tekintélyét csorbitaná.

Tagadhatatlan ugyan, hogy könnyebben lehet a bürokráciában egy íróasztal mellett trónolva a felekszázain és ezrein uralkodni, míg a gazdasági életben bizony inkább másokat kell kiszolgálni. És ifjúságunk nagyrésze inkább vágyik így uralkodni havi 80 P-ért, mint hogy másokat kiszolgáljon 800-ért. Ámde ilyen urhatnámság mellett a keresztény magyar társadalom könnyen mások rabszolgája lesz és talán nem is egészen saját hibáján kívül.

Mindamellett tévedés volna most már azt követelnünk, hogy válogatás nélkül mindenki menjen gazdasági pályára. Hiszen ide se való mindenki, főleg nem mindenki bármilyen gazdasági pályára. És az oda nem valók próbálkozása e téren is könnyen kudarccal végződhet. Ez

ért kívánatos volna az egyes gazdasági pályák lélektani előfeltételének tanulmányozása, a konjunktúra-kutatás kifejlesztése és nagyobb számú pályaválasztási tanácsadó állomás létesítése. Így közelíthetnők meg azt az ideális állapotot, hogy mindenki a neki való helyre kerüljön. Az oda nem valók természetesen csak ártóanának maguknak és a közjónak is. De, amint hiba volna, ha tekintet nélkül arravalóságára, mindenkit gazdasági pályák felé terelnénk, éppúgy hibáztatnunk kell, ha olyanok is a bürokrácia terén keresik megélhetésüket, akiknek tehetségük és módjuk is volna a gazdasági önállósuláshoz.

Nem elég azonban ifjúságunkat a gazdasági pályákra biztatni, hanem alkalmat kell adnunk arra, hogy az ott reá váró munkához minél megfelelőbb előképzettséget szerezhessen. E célból lényegesen

fejlesztienünk kellene gyakorlati irányu szakiskoláinknak

nemcsak számát, hanem — sőt első sorban — szervezetét is. Legyenek ezek valóban gyakorlati szelleműek, gyakorlati előadásokkal, tanítsanak ott olyanok is, akik nem csupán könyvből ismerik a gazdasági életet. Az elméleti tanítást minél szorosabban össze kellene kötni gyakorlati megbeszélésekkel, gyakorlati képzéssel.

Nagyon értékes volna egyes konkrét példák, sikeres vállalkozások, kezdeményezések tanulságos ismertetése, a hirdetés lélektanának, a reklám technikájának tanítása.

Minél képzetesebb gazdasági vezetőréteg kitermelése céljából pedig kívánatos volna, ha a gazdasági élet

minden jelentékenyebb ágából **kapnának ösztöndíjat külföldi tanulmányutakra az arra érdemes ifjak.** Ilyen ösztöndíjakat természetesen nemcsak az állam, hanem az egyes gazdasági testületek is adományozhatnak. Ne várjunk mindent az államtól, mert hiszen itt első sorban nem is állami, hanem társadalmi feladatokról van szó.

Mindezekhez pedig szükséges, hogy társadalmunkat e problémákkal állandóan foglalkoztassuk. Éppen ezért érezte a szegedi Schola EmERICANA vezetősége is kötelességének, hogy e kérdést sajtóankét formájában napirenden tartsa és nagy

hálára kötelezték le bennünket HALMOS KÁROLY dr. főmérnök, a DANUBIANA CORPORATIO PRIORJA, aki nagy buzgósággal és szakértelemmel volt szíves vállalni a sajtóankét megrendezését, valamint azok a szakemberek, akik értékes cikkeikben nagy gyakorlati tudásukat bocsátják rendelkezésünkre. Eredményes azonban igazán csak akkor lesz sajtóankétünk, ha ez minél több gyakorlati szakember spontán hozzászólása és vitacikke útján mind nagyobb körben kiszélesedik. Várjuk nemcsak a helyeslést, de a tanulságos ellenvetéseket is.

Szeged és a fiatalság jövője

Irta: Dr. Kogutowicz Károly egy. ny. r. tanár.

Szeged a világháború után elérte régi vágyát: egyetemi város lett belőle.

Az ország második városa ezzel igen sokat nyert. A fejlemények tökéletesen igazolták azokat, akik évtizedeken át harcoltak a szegedi egyetemért.

A városfejlesztés azonban továbbra is első problémánk maradt. Megállás nincs. Mert Budapesten kívül igazi nagyváros ebben az országban nincs.

A milliós Budapest után következik Szeged és Debrecen százezer lelket meghaladó lakossággal.

A voltaképpen városi lakosság azonban Szegeden is, Debrecenben is alig 40.000 főnyi. Nagyvárosról tehát nem beszélhetünk.

Budapest igazi világvárosa mel-

lett az ország a várostalan vidék hihetetlen ellentétét képviseli.

Lélektelen számokkal ezt a helyzetet nem világíthatjuk meg.

Teljesen hamis képet kapunk, ha Budapest egymilliós népességével szembeállítjuk Szeged 140.000 lakosát (arány 7:1).

Budapest költségvetése a szegedinek a 23-szorosa.

Villamosvasutainak forgalma 75-szörös.

Telefonállomásainak száma 35-szörös, a személyautók száma 37-szeres, stb.

Csonkamagyarország 9 millió lakosából egymillió Budapesten a nyugati nagyvárosok légkörében, a többi a tanya, a falu és egy kicsiny hányad a vidéki város kispolgári környezetében él, az igazi városi élet

legtöbbször elemi feltételeinek hiányában, félszázados elmaradottságban.

Hatvan-hetven évvel ezelőtt országos probléma volt a főváros világvárossá fejlesztése és az ország pénzéből teremtett temérdek értékre minden magyar büszke. A centralizmus korában azonban bizonyára senkinek a lelki szeme előtt nem lebegett az a valóban gigászi fejlődés, amely ennek nyomán bekövetkezett, feltartóztathatatlanul átszakította a főváros közigazgatási határgátjait és elővarázsolt a — talán bizonyos tekintetben túlméretezett — Nagy-Budapestet.

Az ország tovafejlesztésének érdekében kétségtelenül legtöbbet az tesz, aki megindítja a magyar vidéken is a városiasodás fejlődésmenetét.

Ha sikerülne 10—20 év során 4—5 vidéki nagyváros és 15—20 középvárosban a valóban városi életet megalapoznunk, ez az országban mindennütt az illető városok egész környezetére kiható fejlődésnek vetné meg az alapját — akár csak Budapest esetében.

Anélkül, hogy kisebiteni igyekeznénk a tanyavilág, a falu, a mezőgazdaság érdekében tervezett reformtervek nemzeti jelentőségét, megkockáztatjuk azt az állítást, hogy a magyar vidéki városok problémájának megoldása maga után vonná az emberfeleslegek elhelyezkedését, megalapozhatná legalább egymillió embernek az egzisztenciáját, felvirágoztatná az ipart, kereskedelmet és végül eredményben a magyar mezőgazdaságot.

A legtöbb vidéki város és Budapest között éppen az a legnagyobb ellentét, hogy

a vidéki városok lakosságának legnagyobb része teljesen, vagy részben őstermelő,

tehát a mezőgazdaság szempontjából egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben — fogyasztó.

Végül pedig, ha sikerül a magyar népességpolitikát olyan irányba terelnünk, hogy a vidék városi eleme számbelileg erősen gyarapodnék,

ez biztosítaná legjobban az értelmi pályákra készülő

ifjúság elhelyezkedését.

Ebben a vonatkozásban

Szeged hivatása

nagyjelentőségű. Innen kellene kiindulnia annak az önzetlen, az egész magyar vidék érdekében kíváncsatos mozgalomnak, amely felveti a vidéki városok problémáját.

Ennek a reformmozgalomnak teljesen alkalmazkodnia kellene a magyar vidék környezetének adottságaihoz. A feladat rendkívül bonyolult és nehéz: megvalósítása évtizedekig eltartthat. Ez a következő generáció programja lenne, még ha azonnal is elindítjuk és embereket, szakembereket, magyar lelkiségű férfiakat kíván.

Egyáltalán nem volna kíváncsatos, ha a Nyugatot majmoló, »modern« megoldásokra törekednénk. Legyenek a jövő Magyarország vidéki városocai a környék egészséges központjai, szerves részei. A magyar vidéki városok problémája az, amelynek megoldása talán leginkább éreztetné hatását valamennyi társadalmi rétegben, áldásos hatása rendkívül sokoldalu volna.

Az ország alépitménye vályog, melyből épült a bogárhátú tanya és sok vidéki városi ház, a felső emelet

márványalkotás, a mi büszke fővárosunk, Vidék és főváros, a magyar értelmiség és a magyar nép csupa egymásrautaltság és mégis rikitó ellentét. Hol vannak a nemzetet összefogó abroncsok?

Bizony nem lehet azon csodálkoznunk, ha a déli végeken, az amerikai arányokban fejlődő Belgrád, a rohamosan fejlődő Temesvár közelében irigykedve látták a lágymányosi üres telkek felé vezető új Dunahid építkezését, mikor a közpénzekből erre fordított összeg a vidéki városokban gyümölcsöztetve, azoknak soha nem remélt fejlődést biztosíthatna.

Ennek a felfogásnak azonban aligha tudunk olyan hangos közvéleményt biztosítani, mint aminő annak idején »kialakult« a vidéki városok, elsősorban Szeged néhánymillió építkezései ellen.

A fővárosi sajtónak is magáévá kellene tennie azt a programot, amely nem személyi ambíciók és nem egy város érdekeit, hanem az egész magyar vidék beteg állapotainak orvoslását kívánja szolgálni.

Miért ne lehetne 20 évre a magyar állam költségvetésében bizonyos összeget szerepeltetni a vidéki városok felvirágoztatására? Évi 30 millió pengő erre se nem kevés, se nem sok.

Pedig ha ebből az első 10 esztendőben Szegedet, Debrecent, Pécsét, Győrt, Miskolcot, a második 10 esztendőben további 115 várost támogatna a magyar nemzet, az első kategóriában 70—50 millió, a második kategória városaira 20—20 millió jutna. Mitl lehetne ebből alkotni, mennyire megváltoznék e városok-

nak nemcsak külső képe, hanem belső strukturája is!

Szegeden új központi pályaudvar, szálló, modern munkásházak, közhivatalok, hiányzó egyetemi épületek iskolák, tornacsarnok, zenepalota, strand, stb. épülhetne. Azután következnének a közművek: utak, csatornák, vízvezeték.

Természetesen a város jellegének megfelelő fejlesztési programra volna szükség, tehát **nem szabad megfeledkezni a mezőgazdaságról sem.**

Kell ide vincelléiskola, kertész-képző és felsőmezőgazdasági iskola. Az Alföldi Mezőgazdasági Intézetet a szőlészettel és gyümölcstermeléssel kapcsolatos kísérleti állomásokkal kell kiegészíteni.

Az építkezések megindítása 20—25 iparágat foglalkoztatna. A munkanélküliség megszűnnék.

Nyomában járna az ipar, kereskedelem fellendülése, a magánépítkezések megindítása, a magántőke érdeklődése.

Természetesen a tanyavilág lelki, népegészségi és gazdasági szükségleteinek kielégítése is megkíván számos új intézményt.

A mezőgazdaság színvonalának emelése pedig karöltve a városi polgárság számának és vásárlóképeségének növekedésével, a gazdák helyzetét is lényegesen megjavítaná.

Szeged a Tisza-Körös-Maros közének

természetes gabonapiaca.

Gyümölcstermelése rohamos fejlődés elé tekint. Raktárházak, hűtőházak építése, vasárcsarnoki intézmények, a piac fejlődése, mezőgazdasági ipar a hiányzó szeszgyár, konzervgyár a további következmények.

Bizonyára a város látósága sem

zárkóznék el azoktól a bérlőkérdéssel, telepítéssel kapcsolatos intézkedések elől, amelyek eddig tökehiány következtében elmaradtak. Évente 4—5 középberlet létesítése, fiatal okleveles gazdák, mint a bérlők közé telepített gazdatitkárok vezetésével, 4—5 mintagyümölcsös szakkertészek intézésében, rendkívül üdvös hatással volnának. Ezeket évi 30—40 ezer pengős hitelezéssel életre lehetne hívni a földmívelésügyi minisztérium támogatásával.

Fiatal mérnökök, építészek, gazdák, kertészek, orvosok, tanítók, iparosok, kereskedők, tisztviselők egész hada találna ilyenformán elhelyezést.

Ennek a tervnek a megvalósítása természetesen alapos előkészítést és időt igényel. A helyi viszonyok gondos tanulmányozására van szükség. Legjobban ezt az állami és városi szervekkel karöltve az **Alföldkutató Bizottság** megfelelő szakosztályai véggezhetnék el.

Talán az első lépés az lehetne, hogy a kormány az előkészítő munkákra adna megbízást.

Az Alföldkutató Bizottság keretében az egyetem legkiválóbb tanítványai elvégeznék a statisztikai, szociografiai, népességi, gazdasági és egyéb előkészítő munkálatokat. Egyetemi tanulmányaik elvégzése után, állami ösztöndíjjal néhány évig tevékenykedve, de professzoraik vezetése

alatt ezek a fiatal szakemberek — akik között tehát a jogászok és bölcsészek is szerephez juthatnának, így lehetnének idővel a problémáknak alapos ismerőivé. Így biztosíthatnánk a nemzetnek azt a fiatal generációt, amely komoly és nehéz feladatára alaposan felkészül és nem esik áldozatul a felületes munka orán a szélsőségeknek, a demagógiának, destrukcióknak, minék szomorú következményeire éppen a legutóbbi napokban mutattam rá.

Kornis Gyula a felsőoktatásügyi kongresszuson hangoztatta, hogy a szegedi egyetem az Alföldkutató Bizottság tevékenységével bebizonyította, hogy az egyetem megérezte a maga tájszerű feladatát.

Bizunk tehát abban, hogy a kormányelnök igaz magyar lelke megérti, hogy a vidéki városok felvirágoztatása, egymillió értékes magyar életnivójánál egészséges alapokra fektetésével egyúttal a magyar ifjúságnak jövőjét jobban biztosítja, mint az avult centralisztikus politika.

A vidéki egyetemekre ebben fontos hivatás vár. Módot kell tehát adni a professzoroknak, hogy valóban a magyar jövő megalapozására készíthessék elő az ifjúságot.

Professzor és tanítvány, tudomány és élet között így lesz teljes a kapcsolat, a politikában, a nemzet életében így lesz céltudatos munka, a társadalomban szilárd a nyugalom.

Az állástalan diplomások és a gazdasági pályák

Írta: P. Borbély István S. J. hittudományi főiskolai tanár.

Tévedés volna azt gondolni, mint ha az állástalan diplomások megoldatlan kérdése egyedül a magyar társadalom sebe volna. Illetékes nemzetközi szervezetek megállapították, hogy valamennyi művelt államban általában a szellemi munkások 25 %-a nem talál megfelelő foglalkozást és megélhetést. A mi helyzetünk anynyiban is hasonló az idegen országokéhoz, hogy megnyugtató és végleges rendezést eddig még sehol sem sikerült találni. A probléma mindenfelé érezteti, hogy az európai társadalom új, észszerűbb átrendezésére van szükség. Megegyeznek azonban a felfogások abban, hogy bár egyetlen eljárás e bonyolult ügyben nem vezethet célhoz, a kibontakozás útja mégis megjelölhető a következő tendenciákban: 1) A diplomások képzésének megszigorítása, főleg azért, hogy az előírt tanulmányokat gyakorlatiasabbá téve részletezik és a kívánalmakat megnövelik. A tömeg nagy részét így el lehet zárni a főlősleges tartalmatlan és könnyű diploma megszerzésétől. 2) A szellemi munka idejének általános csökkentése. 3) A nők szellemi pályákon való alkalmazásának megfontolt visszaszorítása. E javaslatokat nálunk

is fontolóra vették. Az ifjuság különösen a magánalkalmazottakra nézve sürgeti a második pont bevezetését. Könnyű belátni, hogy az ajánlott rendszabályok komolyak és nálunk is jelentékenyen hozzájárulnának a diplomások kérdésének megoldásához.

Érdekes, hogy a nyugati államokban a diplomásoknak az ipari munkába, vagy kereskedelmi tevékenységbe való bekapcsolódását nem tartják célravezetőnek. Ezt a nézetet megmagyarázza, hogy a nyugati társadalmak arányosabban szerveződtek, azaz a népesség megfelelő része foglalkozik termeléssel és értékesítéssel, másrészt pedig intenzívebb gazdasági életet sem tartanak jelenleg kívánatosnak, vagy lehetőnek. Felvetődtek ugyan odakinn is ilyenféle gondolatok, de a hozzáértők nagyobb része azt mondta, hogy a diplomások ipari foglalkoztatása olyan gyógyszer, amely rosszabb a betegségnél, mert csak az ipari munkanélküliséget növeli. (A külföldi helyzetre nézve lásd a Sept. 1937. júl. 9-i számát. — Megemlítjük még, hogy a Katolikus Diákszövetségek Pax Romana világszervezete idei párisi találkozóján programjába vette

az állástalan diplomások kérdésének megtárgyalását.)

Ezt az óvatos felfogást a mi viszonyainkra alkalmazni káros volna. Nálunk ugyanis még fölötte kívánatos lenne, hogy a társadalom nagyobb része foglalkozzék a gazdasági élet közvetlen termelő és értékesítő feladataival és csak kevesen adják magukat a kényelmes és látszólag előkelő hivatalnokoskodásra. Azt sem állíthatjuk, hogy az előttünk lévő gazdasági lehetőségeket tökéletesen kihasználtuk volna. S végül mint dr. Csigás Limbach Ede legutóbbi adatai igazolták, bizonyos foglalkozási ágakban — a magyar elem olyan szegényesen van képviselve, hogy a határozottabb előretörés ezen állások felé ifjúságunk elsőrendű nemzeti kötelessége.

Örömmel kell tehát üdvözlönnünk minden olyan kezdeményezést, mely az állástalan diplomásoknak a gaz-

dasági pályák felé való áramlását elősegíti. De egyuttal kötelességünk ügyelni arra is, hogy a törekvések kellő megfontoltsággal és tervszerűséggel történjenek. Olyan megmozdulás, mely hangos lelkesedéssel indul el, de az akadályokkal nem számol, biztosan kudarcba fullad. E sikertelenség pedig csak azt eredményezné, hogy az ifjúság elkedvetlenednék és a kitűzött fontos célt jóval nehezebb lenne egy újabb kísérletnél elérni. E sorok is arra törekzenek, hogy rámutassanak olyan lelki nehézségekre, amelyek a fiatal-ságot a gazdasági pályák felé fordulástól visszatartják és az egész kezdeményezéssel szemben bizalmatlanná teszik. Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy ezekre a belátásokra nem elméleti uton, hanem a gyöt-rődő fiatalokkal folytatott megbeszélések után jutottunk.

I.

A gazdasági pályákat ajánlóknak a fiatalok legelőször is azt szokták válaszolni, hogy az ilyen megmozdulásokhoz tőke kell; evvel pedig az állástalan ifjúság nem rendelkezik. Az Önállósítási Alap létesítése ezen a bajon talán segít. Jöslásokba ne bocsátkozzunk, de kísérjük figyelemmel az eredményt! Vannak azonban olyan foglalkozások is, amelyekben a megindulás nem kíván nagyobb összeget s a fiatalság mégis visszahúzódott tőlük. Itt meg kell értenünk azt, hogy a legtöbb végzett diplomásnak érthetően nincsen kedve, hogy valótában vágjon neki egy foglalkozásnak és esetleg hosszabb bukdácsolás után kössön ki valamely nyugodtabb ponton. A jogi doktorból lett asztalossegéd — dr. Csigás — észrevette már, hogy ha az ipari

pályára vonuló diplomás nem érez maga mögött valamilyen védőszervezetet, akkor bátorságát veszti és kifelé is sokkal nagyobb ellenkezéssel kell megküzdenie, mint az egyszerű tanulógyereknek. Ezért akár ő megfelelő intézményt létesíteni. Nézetünk szerint is ilyesféle segítség szükséges. Nem tagadjuk, hogy szebb és férfiasabb volna, ha az állástalanok maguk vívnák ki az iparban és kereskedelembe a legegyszerűbb helytől fölfelé elhelyezkedésüket, de a végzettek óvatosságát ez az eszmei szépség nem szünteti meg. Azt hisszük, hogy sikertelenségre van ítélve minden olyan kísérlet, mely a fiatalság ezen meggondolásaival nem számol.

Igen nagy akadályt jelent a gazdasági pályák megkedveltetésében az

álláshalmozás is. A legtöbben komolytalannak és ravasznak ítélik minden olyan ajánlatot, mely a gazdasági pályák felé mutat, amíg álláshalmozók vannak. Miért vállalkozam én — mondják — a kényelmetlen átnyergetésre, amikor könnyen megélhetéshez juthatnék, ha a csunya és igazságtalan álláshalmozásoknak véget vetnének? A gazdasági pályákra való buzdítás csak akkor lehet eredményes, ha a közhatalom kézzelfoghatóan bebizonyította, hogy már nem tud több diplomást elhelyezni. Amíg azonban álláshalmozások lesznek, az ifjúság feljogosítva érzi magát arra, hogy bizonyos állásokat magának követeljen. Komoly sikereket tehát csak akkor remélhetünk, ha az illetékesek az álláshalmozások megszüntetésével ennek a felháborodásnak és követelésnek erkölcsi alapjait megszüntetik.

Nagyon jellemző az ifjúság bizalmatlanságára az a kifogás is, hogy buzdító példát e téren nekik senki sem nyújt. Olyan magasállású tisztviselők, akik gyermekük önálló gazdasági elhelyezkedéséhez a szükséges tőkét könnyen elő tudnák teremteni, összeköttetések révén mégis biztos állami állást igyekeznek szerezni. Még inkább gondolkodóba ejti őket az a sajátos jelenség, hogy bizonyos intézményeknél való ságos íkszt kezd kialakulni. Az apa után lehetőleg a fiu is ott akar kikötni. Tagadhatatlan, hogy ez a íkszterü merevség néha különös eseteket eredményezhet. Kitűnő diplomával rendelkező, munkaszerető, csendes és jómodoru fiatalember, akit összes képességei hivatalnoknak rendelnek, — viszont a kereskedőseget nyugodt lelkiismerettel senki

sem ajánlhatja neki —, nem nyerveheti el a városi, vagy megyei árvaszék megüresedett helyét, mert azt az egyik főtisztviselő gyengén végzett és nagyratörő fia szerezte meg magának. Pedig az az ügyes fiatalember a gazdasági életben fűrgeségével talán könnyen utat törhetett volna s olyan jövedelmet szerezhetne, amit az árvaszéknél soha sem tud elérni. Így hivatalában pedig ő sem, de az árvák biztosan nem lesznek elégedettek.

Nem helyes tehát az az eljárás, mely egyedül üres külső tekintetek szerint osztja az ifjúságnak a foglalkozásokat. Azt a reményt kelti így bennük, hogy csak összeköttetés kell s egyszer sikerül valami. A döntő elvnek mindenütt a rátermetségnek kell lenni. Ebben az esetben a kinnrekedtek higgadtabban fontolnák meg teendőiket. Így alakulhatnak ki a fiatalság között olyan felfogás, mely képesség és nem összeköttetés, vagy más külső érdem szerint keresne állást. Világos, hogy ebben a légkörben a figyelem is könnyebben fordulna a gazdasági lehetőségek felé. Nem szabad feledni azt sem, hogy nyugodtan csak olyanoknak ajánlhatjuk a gazdasági pályákat, akik elég ügyesek és fűrgék hogy önmagukat fenntartsák. Az az egyszerű módszer, mely hatalmastomegeket előkészítés, válogatás, figyelmeztetés nélkül a gazdasági pályákra akar irányítani, sok elkeseredésnek és csalódásnak lehet a szülőanyja. Ebből a szempontból tehát örömmel vehetjük tudomásul, hogy a hatóságok és az ifjúsági szervezetek a pillanat szükségletéhez mért, de mégis komoly átszervező tanfolyamokkal igyekeznek a fiatalságot tájékoztatni. Azonban ezt a meg-

oldást csak a pillanat szükségletei miatt tarthatjuk elégségesnek. A kívánt komoly eredmény biztosítása csak úgy képzelhető, ha mélyreható változtatásokkal teremtünk a gazdasági tevékenység iránt kedvezőbb és megértőbb közvéleményt.

II.

Minden beszéd és lángoló buzdiás eredménytelen marad olyan politika nélkül, mely a középosztályhoz tartozó gazdasági pályák iránt — a diplomásokra nézve csak ezek jöhetnek tekintetbe — nem tanúsít megértést s nem teszi számukra azt az életet aránylag könnyűvé. Megértést és **kézzelfogható segítséget** kell tehát a hatalomnak mutatnia e pályák küzdői iránt. Ki merjük mondani azt is, hogy a hivatalnoki pálya és a gazdasági foglalkozások súlyát szerencsésebb arányba kellene hozni egymással. Az állami hivatalok részéről szigorúan felállított képesítés ellensúlyozhatná azt az előnyt, amit a hivatalnoki állás nyugalma a szabad pálya küzdelmeivel szemben mindig jelenteni fog. A tisztviselők munkájának mélyítése és szakszerűsítése modern követelmény; ha ennek megkövetelését erős válogatással kötnék össze, a figyelem bizonyára nagyobb mértékben terelődne a gazdasági életlehetőségek felé. Nem tudjuk itt továbbá kellően hangsúlyozni azt, amire e sorozatban **Kogutowicz professzor** nagy éleslátással rámutatott, hogy a **vidék gazdasági életének gyorsabb pezsgése az ifjúság elhelyezkedésére is roppant jelentőségű.** A budapesti nagy vállalatok jellegzetes kapitalista intézmények, amelyeknek legfőbb gondjuk a megszokott jövedelem biztosítása. Ezért nem mozgékonyak: új és több munkaerőt nem kapcsolnak be s a

vidék olyan területei, melyek nekik sem piacot, sem termelő helyet nem jelentenek, szemükben egyáltalán nem léteznek. A vidék felkarolása és a vidéki középérték erősítése teremtene olyan pezsgést, amely az igények fokozásához és a sejtett gazdasági lehetőségek kiaknázásához vezetne.

E kiadós támogatás és ajánlás mellett még

tervszerű felvilágosító munkára is szükség van.

Tagadhatatlan, hogy jelenleg is igen sok gazdasági pálya kereskedelemben és iparban egyaránt jóval nagyobb jövedelmet nyújt, mint akárhány előkelő szellemi foglalkozás. Mégis társadalmunk szíve erősebben dobog az ilyen szellemi foglalkozások, mint a kemény gazdasági tevékenység iránt.

Még a háború előtt történt, hogy egy özvegy, szegény anyagi helyzetben lévő kisiparos édesanya, boldogtalannak érzi magát, mert jelesen tanuló fia az érettségi után nem középiskolai tanárjelöltnek ment, hanem a keleti akadémiaira iratkozott be. A jóságos néni nem tudott beletörődni, hogy az ő fia zsidók között dolgozzék. Ez a gondolkodás még ma is eleven s nem jelentéktelen akadály abban, hogy a fiatalság érdeklődése korán a gazdasági pályák felé forduljon. Demokratikusabb, elfogulatlanabb közvélemény megteremtése e szempontból sürgős feladat s ilyen átalakulástól a magyar élet sok üdvös eredményt várhat.

Végül szükségesnek kell tartanunk, a meglévő **gimnáziumok** rovására is, nagyobb számú gyakorlati és színvonalas gazdasági iskola létesítését. Nem mondható ideálisnak az a hely-

zet, amelyben az értelmesebb fiatal-ság előtt csak a gimnázium, vagy pedig a gazdasági szempontból alig jelentősebb polgári iskola áll nyitva. Szerényebb vagyoni helyzetben élő szülő alig gondolhat arra, hogy gyermekét gazdasági iskolába járassa, mert az utazásokat és az idegen városban való költségesebb életet nem bírja. A középiskolák is nyernének, ha a nem odaváló tanulók egy része a neki inkább megfelelő gyakorlati iskolatípus felé tódulna. Ezt az átszervezést azért tartjuk nagyfontosságúnak, mert az ügyesen vezetett gazdasági iskolából nőhet ki az ifjúság általános érdeklődése és lelkesedése a megfelelő pályák iránt. Tudjuk, hogy a humanisztikus képzés felbecsülhetetlen kincs az emberi lélek számára s azt is ismerjük, hogy az ilyen iskolázottság a gazdasági életben is tehet kitűnő szolgálatokat, de az általános törvény mégis csak az, hogy érdeklődés és

kedv a termelő és értékesítő foglalkozások iránt akkor ébred föl, ha az iskola tanterve és céltudatos iránnyitása is ezt munkálja. Humanisztikus képzés után kissé idegennek érzi magát mindenki a műhelyben és az üzleti életben. Az elmúlt iskolaév végén több neves gimnáziumi igazgató nyilatkozott úgy, hogy az ifjúság okos és a helyzettel számoló pályaválasztásának biztosítására egy ilyen új iskolatípus megteremtése volna a legfontosabb.

Talán lesznek olyanok is, akik e kívánalmakat merész, vagy elméleti elgondolásnak tartják. Mi is tudjuk, hogy a megvalósítás nem könnyű feladat. Mégsem tekinthetünk el ezek felemlítésétől, mert a mai helyzetet a magyar társadalom olyan szervi bajának tekintjük, melyből csak gondos, hosszantartó és keményen végrehajtott kúra, nem pedig tetszetős tüneti kezelés, gyógyíthat ki bennünket.

Az igazságosság uralma az állástalan diplomások kérdésének gyökeres megoldása!

Irta: Dr. Mester Kapisztrán János egy. ny. r. tanár.

A Schola Emericana sajtóankétjén sok értékes javaslat hangzott már el az állásnélküli diplomások kérdésének megoldásáról. Láttuk, hogyan tudna elhelyezkedni a művelt fiatalság a háziipart fejlesztő, elosztó szövetkezetekben, a gabona-, szén- és fakereskedelemben, hogyan lehetne kereskedelmi pályára irányítani a Baross Szövetség internátusaiban, ösztöndijaival és

hogyan lehetne talprasegíteni önálló vállalkozások létesítésére közép bérletekkel, mintagyümölcsös-sel és különféle mintafarmokkal. Elismertük, milyen jelentőségű volna ebből a szempontból is a városiasodás, a falvak továbbépítése, tanyai központok létesítése. Az eddig elhangzott véleményeket a következő pontokba foglalhatjuk össze: nagyobb gyakorlati szakértelemmel,

erősebb, magabizó vállalkozó akarral vegyenek részt az állam új feladatainak megoldásában és főleg a magánvállalatok, magángazdaságok intenzívebb művelésében.

Valamennyi hozzászóló, egyetért abban is, hogy

több öszinte támogatás szükséges az államhatalom részéről.

s ez utóbbit tartom ezen a téren

a legszükségesebb tényezőnek. Kis országunknak végre le kell számolnia a liberális ideológiával: a jó ember eszményi álmával, aki szabad versenyben boldogítja hazáját és embertársait. Helyébe kerüljön a jó irányítás, a jó ellenőrzés, s a jó intézmények felszabadító ereje a gazdasági téren legjobban érvényesülő ragadozó embertípussal szemben.

Hogyan gondoskodik az ifjuságról Olaszország

Az ilyen intézményes megoldás hatását látjuk abban az Olaszországban, mely tökeszegénységben aránytalan jövedelemelosztásban, a nemzeti munka szervezatlenségében s a felforgató törekvések elhatalmasodásában tultett rajtunk a fasizmus megszilárdulása előtt. Jelenlegi helyzetét pedig minden ékes szónál szebben bemutatja a hivatalos lap október 7-iki száma, melyben a kormány 1938-ra 13.510 új állami állásra írja ki pályázatát, s egyuttal bejelenti, hogy már 1939-re 1916 állást jegyez elő (1938-ra az előbbi évről 1612 tisztség volt fenntartva).

Ezekbe az állásokba nem a protekció, nem az összeköttetés juttatja az ifju nemzedéket, hanem mindenki saját komoly, évtizedes munkája eredményeként éri el a tisztességét. Az érettségi, a különböző tanfolyamok, sőt az egyetemi végzettség is csak jogcímet nyujtanak arra, hogy valaki részt vehessen az A. B. C. csoportok verseny-pályázatán. A pályázat komolyságát mutatja pl. a jegyzői vizsga, mely kb. két hétig tart. Ez alatt az idő alatt a pályázók 6—7 írásbeli zárthelyi dolgozatot készítenek napi nyolcórás munkával s a dolgozatukat teljesen idegen vizsgáló bizottsági ta-

gok bírálatára bízzák. Valamennyien ugyanazt a tételt dolgozzák ki, ugyanabban az időben, ugyanazon körülmények között. Akik a feltett fogós kérdéseket sikerrel oldják meg, azok kerülnek szigorú szóbelire, amelyen nem sokkal többen mennek át, mint ahány állás van kitűzve.

Ennek a rendszernek is lehet hibája — kegyetlennek látszik a lassubb, mélyebben szántó elméssel s a magabizó jellemű, gyenge tehetségekkel szemben — de emberileg mégis a lehető legigazságosabb megoldása a szellemi tultermelés kérdésének. Akik évről-évre lemaradnak, hamarosan be fogják látni ránemtermett voltukat és elszállingóznak más pályára. Már a gyengébb tehetségű középiskolai ifju sem várja be a hasonló módszerrel, teljesen idegen bizottság előtt teendő érettségit, hanem még idejekorán másfelé helyezkedik el.

Mi a mi feladatunk?

Ne vegyük át az idegen intézményeket betűszerint — az alföldi homokon nem termelhetünk citrom- és narancserdöket — mégis a magunk talaján következő négy pcent-

ban foglalt gyógyszerrel orvosolhatjuk gyökeresen a magunk baját: 1. kívánjunk minden diplomástól szigorú államvizsgát; 2. szaporítsuk a köztisztviselő állásokat igazságosabb közteherviselés bevezetésével; 3. minden pályára gyakorlati előkészítésül vezessük be a polgári miliciát; 4. tegyük vonzóvá a magángazdaságba elhelyezkedést igazságosabb jövedelemeloszlással.

1. Az állások betöltése előtt szükséges a rátermettség igazolása olyan komoly vizsgálatokkal és olyan elfogulatlan bizottság előtt, mint amilyen nálunk az ügyvédi és a bírói vizsga. A felső oktatási kongresszuson főleg a jogi és közgazdasági szakosztály tárgyalásán ismételten megállapították, hogy sok az ugynevezett karitatív diploma, amelyet éppen azok a tisztviselők szereznek meg, akik hivatásuk betöltésében kevésbé lelkiismeretesek, de állhatatos könyörgésben kitartók s a siker látszatának elnyerése után a leghangosabb követelődzők.

2. Meglevő köztisztviselői állásokat bőségesen lehet még nálunk szaporítani. Óriási szükség van erre pl. tanügyi téren. Hol egy tanító, sőt néha tanár is 80—100 gyermek és ifju nevelésével bajlódik. A városok tervszerű fejlesztése — amint Kogutowicz Károly részletesen kifejtette — a fiatal mérnökök, építésszek, gazdák, kertészek, orvosok és egyéb tisztviselők egész hadseregének elhelyezését tenné lehetővé.

3. Az olasz nép óriási emelkedését, világraszóló alkotásait és győzelmeit annak köszöni, hogy

náluk a szép reformgondolatok nem maradnak írott malasztok,

hanem Mussolini vasakarata és a vele együttműködő bátor, szakértő, megbízható felügyelő gárda (a fasiszta polgári milícia és a közigazgatási tisztviselői kar) mindent valóra vált. Egy csapásra rendbehozták az olasz vasutakat, postát, vezették a többtermelést, gabonaháborút, a villamosítást stb. Az ilyen szakértő, megbízható és a visszaéléseket megszüntető szerv felállítása nemzeti termelékenység szempontjából nagyon kifizeti magát. Balogh Elemér a Hangya vezérigazgatója szerint

évi 10 millió pengővel meg lehet oldani az állástalan diplomások ügyét; kétszerezze meg ezt az összeget, s a működésük még akkor is hamarosan a tiszteresét adja vissza a nemzetnek.

Ennek igazolására a felsőoktatási kongresszuson csak egy példát emlittem. Pár évvel ezelőtt a Jegyzők Országos Egyesületének közgyűlésén Vargha Imre, akkori pénzügyi államtitkár jelenlétében nyilvánosan megállapították, hogy igazságos közteherviselés esetén — még jelenlegi fogyatékos törvényeink szerint is —

ha a nagy adózók oly pontosan fizetnének, s oly gyorsan végrehajtanák őket, mint a kismembereket, akiknek elviszik egyetlen tehenét, akkor Csonkagyarországon évente legalább 260 millió pengővel több adó folyna be, de valószínűen felemelkednék ez az összeg 300 millió pengőre is.

Ha tehát a pénzügyigazgatók mindenütt oly hősie batorsággal járnak el, amint ez legutóbb történt

br. Radvánszky Kálmán országgyűlési képviselő 73,413 pengő adóhátraléka esetében, akkor nem kell a tisztviselők fizetését leszállítani, az altisztek száraz kenyereből, az »A. D. O. B.«-isták 80 pengős éhbéréből pengőket, filléreket levonni, jegyzet forgalmi adó címén 1 P 80 filléres végrehajtásokat kitűzni, hanem a becsületnek, a rendnek, a szakértelemnek és a bátor igazságosságnak uralma mindenkinek fehér kenyeret és tisztességes hajlékot juttatna ebben az országban.

4. A magántisztviselői pályát vonzóvá lehet tenni igazságos jövedelemelosztással. Ifjúságunkat megrójják, hogy nem szívesen fogadják el az egyes vállalatoknál felkínált ideiglenes kegyelem-kenyeret. Egy kis megfontolás után igazat kell nekik adnunk. Mert amíg a köztisztviselőnek törvényeink rendes fizetést, tisztességes nyugdíjat, el nem bocsájtást, biztos jövőt, emberséges bánásmódot, fizetési szabadságot, pihenést, maximált munkaidőt biztosítanak, addig

százezer magántisztviselőnk

Negyven vezérigazgatónak nagyobb fizetése van, mint a kormányzónak

Szeretnénk már egyszer tudni, mivel érdemel meg Budapesten legalább 40 vezérigazgató nagyobb fizetést és járandóságot, mint Magyarország főméltóságú kormányzója.

Van néhány olyan bankvezér is, akinek jövedelme a banknál és a bankja vállalatainál évente nagyobb, mint az egész magyar kormány: miniszterelnök,

jogviszonya semmiféle formában rendezve nincsen.

Etekintetben igen szomorú névsorban szereplünk. A művelt államok mind elfogadták már az 1930-iki genfi egyezményt a 48 órás munkahét bevezetésére és a magánalkalmazottak jogviszonyainak (felmondás, nyugdíj, szabadság, munkaidő stb.) szabályozására vonatkozólag. Csak még Haiti, Sziam, Kuba, a néger köztársaság Líbia és a liberális Magyarország nem tartják időszerűnek ennek a kérdésnek emberhez méltó rendezését. Amíg ez nem történik meg, addig ne csodálkozzunk, ha diplomás ifjaink nem törtetnek a magánvállalatokhoz. Ezeket a kérdéseket nem lehet a liberalizmus álmodozásával, sem pedig jótékonyosság alapján megoldani. Az emberszeretetlen, első parancsa és elengedhetetlen feltétele az igazságosság. Aki elköveti az özvegyek, árvák sanyargatásának s a munkabérek elvonásának égbekiáltó bűnét, az nem teljesítheti felebarátja és hazája iránti köteleességét néhány jótékony célra adott pengővel vagy fillérrel.

az összes miniszterek, államtitkárok fizetése együttvéve.

Több, mint évi 500.000 pengő. A részvénytársaságoknál akárhány ügyvezető ötször annyi fizetést huz, mint egy aktív miniszter, vagy, mint Budapest nagyfizetésű polgármestere. Az is elég gyakran előfordul, hogy

néhány tagból álló ügyvezetőség jövedelme több, mint a

részvényvállalat komoly munkát végző 400 tisztviselőjének évi járandósága.

S a nagy leépítések alkalmával éppen a vezetőség roppant dotációi kerültek ki csorbitatlanul, míg a részvényesek s a magyar jogban védtelen kis alkalmazottak koldusbotra jutottak.

Olaszországban a szakértő gárda pontosan utána néz a vállalatoknál mennyi a munkások, tisztviselők bére, mennyi a nyersanyag ára, mennyibe számítható az épületek, gépek kopása, beszerzése, s a megmaradt tiszta jövedelem erős progresszív adó alá kerül.

Egy hat gyermekes gyárossal utaztam Milano felé. Büszkeséggel sorolta föl az utolsó esztendő nagy alkotásait, s amikor csodálkozva kérdeztem: Uram, mindez mitől? Kissé elboruló arccal felelte: Uram, mi valósággal vért izzadunk, úgy fizetünk. Szeretném már egyszer látni, hogy a mi, hat gyermeket se nevelő gyárosaink csak egy kis ideig is vért izzadnának, mert akkor egy csapásra megoldódnék nemcsak a diplomásoknak, hanem gyári és földmunkásainknak és a munkanélkülieknek kérdése.

Statisztikai évkönyvünk szerint 1935-ben: saját bevallásuk alapján (!) gyáriparunk bevétele:

2.220.000.000 P; ebből termelési költség: 1.348.000.000 P; a bevalótt tiszta nyereség tehát: 872.000.000 P.

Ez a befektetett tőkének kb. 38 40 százaléka, s ebben még nincsen benne a 20-nál kisebb személyzettel dolgozó üzemek és a nagy és kisbankok hatalmas nyeresége. 872 millió pengőből tehát játszva fordíthatnak százmiliót eddigi munkásaik, tisztviselőik jobb ellátására, másik 50 milliót állástalan diplomások tisztességes beosztására. Az ügyvezető igazgatóságoknak még mindig maradna elég tejbe-aprítanivalója. S a magyar ifjúság tolongani fog a magántisztviselői pályára. Ne legyenek tehát kénytelenek a magyar adóügyi hatóságok 1—2 P-ös végrehajtásokkal a kisemberek zsebében vájkálni, ahol úgy sem találnak semmit sem, hanem nyuljanak progresszív megadóztatással azokba a zsebekbe, ahol bőségesen rejtőzik az arany.

Igazságosabb jövedelemelosztással megszűnik a diplomások és nem diplomások fehér rabszolgasága és beszélő számok fogják ékesszólóan hirdetni: Az igazságosság uralma meggyógyítja minden bajunkat és kibontakozásra melegengeti minden tehetségünket és minden nemes hajlamunkat.

A Baross Szövetség és az állástalan diplomások

Irták: Dr. Halmos Károly és Dr. Talpay Emil.

A magyar élet két súlyos kérdését szeretnénk párhuzamba állítani és mindkettő erejét kölcsönös segítség-

sel a feltámadás egyik pillérévé kiépíteni.

Örömmel látjuk, hogy a Baross-

gondolat naponkint, óránként jobban behatol a mindennapi életbe. Mind többen észreveszik, hogy a pénz, hitel, ipar és kereskedelem legjövedelmezőbb helyei nem a magyarságnak hozzák a hasznot. A magyar intelligencia visszavonult a kereskedelem és ipar üzésétől. Iparosnak és kereskedőnek csak az a magyar fiu megy, aki iskoláit nem tudja befejezni, vagy más pályán semmiképp nem tud elhelyezkedni. Így — tisztelet a kivételnek — a már kiostált emberek nem tudják felvenni a versenyt az évszázados, sőt évezredes kereskedői hagyományok birtokosaival, hozzávéve azt is, hogy a kereskedő családok a fiaik közül a legjobb tanulót is szívesen látják a maguk üzletében, mert tudják, hogy külön megélhetést más pályán sem remélhetnek, mint a kereskedelemben.

Szomorúan látjuk a statisztikából, hogy a közép- és nagykereskedelmi vállalatok közül csak kb. 22 százalék magyar. Ezt a százalékot meg kell javítani, az elveszett területet vissza kell hódítani. Ehez mindenképp előtti intelligens erő, boldog emlékü gróf Klebejsberg Kunó szerint »kulturfőlény« kell. Emelni kell a magyar iparos és kereskedő tanultságát, értelmi nivóját. Ezt szolgálják Bornemisza iparügyi miniszter elgondolásában az országsszerte megszervezett továbbképző tanfolyamok különösen az ipar területén. Ezek a tanfolyamok a nagytömegek átlacsony nivóját igyekeznek emelni. Kíváncsok lennének azonban, hogy a kereskedői vezetőréteg nivóját, csúcsteljesítményeit, átfogó képességét, versenyzői, hódító erejét növeljük. Igenis, az elveszett kiváló területeket kell a magyarság részére visszahódítani,

esetleg új területeket felfedezni és birtokba venni.

Ma új, intelligens erőket bekapcsolni nem nehéz, mert a legújabb kimutatások szerint kb. 15.000 diplomás várja a kenyérkereset boldog lehetőségeit. Ezt a tanult, intelligens hadsereget kell a Baross-gondolat hódító céljaira felhasználni. Ezt a szellemi erőt ki kell használni fiatal energiáival együtt. Meg kell találni a módját, hogy fiatal diplomások szívesen menjenek kereskedőnek, erősítsék meg a Baross-tábort és hozzák vissza a magyar kereskedelem évszázados kiváló nevét.

Sokat tanácskoznak ma azon, hogy a diplomás ifjuság miért nem akar kereskedői pályára menni. Egyszerűen azért, mert annak a mai viszonyok között sokkal nehezebb neki-kezdeni, mint a hivatalnoki pályának. Meg kell találni és meg kell adni a módját, hogy érdemes legyen elmenni oklevéllel is kereskedő vagy iparos tanoncnak és utána biztosabb, könnyebb és vonzóbb legyen kereskedést nyitni, mint hivatalnoknak menni.

Ennek egy biztos módja lenne, hogy a tanuló időre, akár itthon, akár külföldön tanulná az ifjú a mesterséget, megfelelő ösztöndíjak, étkezési segélyek stb. állanának rendelkezésre. Ma sokan vannak, akik a második, és harmadik oklevelet szerzik meg, mert állást nem kapnak, viszont az egyetemi tanulmányok alatt az olcsó megélhetést és tanulmányi segélyt jó tanulással könnyen megszerzik.

A Baross Szövetségnek kellene megszervezni azt a segítő alapot, melyet jelenlegi megértő kormányunk biztosan támogatna. Dr. Csígas Limbach elgondolásához hasonlóan inter-

nátusban teljes ellátással, jutalmakkal, ösztöndíjakkal kellene csalogatni az okleveles ifjúságot erre a pályára. Ez a segítség kb. 1—2 évre kellene, amíg az illető kereskedelmi ágat, illetve valamely ipar kereskedelmi vezetését az ifju megtanulná. Akkor már a szakma ismeretében tudatosan fordulna az Önállósítási Alaphoz egy biztos üzenterv alapján.

Szükség lenne azonban arra is, hogy a vállalatok szívesen vegyék fel az okleveles ifjúságot tanoncnak. Ez is azonnal fog menni, ha a vállalatok ennek anyagi hasznát látják. Egy mód lenne erre az, hogy a vállalatok minden okleveles tanonc alkalmazása esetén kb. a fizetés fele értékéig

adóelengedést kapjanak. Ne kaphasson bizonyos munkás létszámon felüli vállalat közszállítást és kiviteli engedélyt, ha okleveles tanonc nincs. Ezen eszközökkel néhány év alatt egy hatalmas iskolázott kereskedői gárda állana a Baross-gondolat harcvonalába.

A magyar kereskedelem ezen diplomások sorompóba állításával legjobban tudná pótolni az átöröklött kereskedelmi szellem hiányát. A nagy tömeg fiatal, értelmes energia bekapcsolása egy csapásra csökkenteni fogja az értelmiségi munkanélküliséget és egyúttal a magyar kereskedelem új virágkorát fogja megnyitni.

Csigás L. Ede dr. kezdeményezése az értelmi ifjúság ipari és kereskedelmi kiképzésére

Irta: Deák Sándor.

Most, hogy életbelépett a kétmillió »Nemzeti Önállósítási Alap« működését szabályozó miniszterelnöki rendelet, megkértük az Önállósítási Alap első jelentkezőjét, Csigás Limbach Ede dr.-t, hogy a Schola Emericana sajtóankétje keretében mondja el, hogyan indult el, mint asztalossegéd, az önálló egzisztencia felé. Kértük azután, hogy tájékoztasson a tanult keresztény ifjúság ipari és kereskedelmi kiképzését és elhelyezkedését elő-

segítő Diplomások Önsegítő Szövetkezet keretében történő átképzés eddigi eredményeiről és jövő célkitűzéseiről is.

Életrevaló kezdeményezése nemcsak azért érdemel különös figyelmet, mert éppen diplomás ifju példájáról és utmutatásáról van szó, hanem azért is, mivel a lehetőségek felkutatása után az eszközök előteremtésével a módot is megadja »ahogyan« tanult ifju is elindulhat gazdasági pályákon.

Diplomás asztalosianonc

— Saját keserves tapasztalataim alapján szerveztem meg ezt a megmozdulást, — kezdi Csigás dr. —

aki a szegedi egyetem jogi doktora. — 1935 március óta háromnegyed évig furnér és butorkereskedő gya-

kornok, majd két éve pedig, mint asztalos tanonc, illetve segéd dolgozom Budapesten. Jelenleg 65 filléres órabérért a Hunnia filmgyárban, míg nem részesülhetek az önállósítási alpból. Közvetlen kapcsolatra kerültem Budapesten az iparral és kereskedelemmel, s így alaposan betekintheztem a gazdasági életbe. Igazán megdöbbenő a helyzet. Nem is tudom eléggé hangsúlyozni, hogy

nemzetgazdaságpolitikai szempontból, milyen fontos, hogy az egyetemi fiatalság (beleértve a közép-, és a főiskolát végzetteket is), nagyobb számba képződjék át ezekre a pályákra.

Különösen fontos itt Magyarországon nagy tudású, képzettebb iparos és kereskedő társadalom létesítése.

— Az átképzés megoldása különösen jelentős ma az állástalan értelmiség szempontjából, hiszen az eddig életcélként képezett pályák teljesen el vannak zárva. Így csak a még mindig korlátlan lehetőségeket nyújtó ipar és kereskedelem terén tud magának megélhetést biztosítani. Egyelőre ugyan nincs meg a megértés az ifjúság részéről sem annyira, mint azt szeretnénk. (Pl. a jogászok körében, bár ép ők a legkövetelődőbbek. Míg pl. a mérnökök, akik több anyagi áldozat, hosszabb idő és össze sem hasonlítható tanulással szerzik meg diplomájukat, igen nagy számban vannak Budapesten, mint önálló iparosok és kereskedők).

Fizetni kellett a mesternek

— Igaz, hogy nem olyan egyszerű iparosnak sem lenni. Okulásul

táviratstilusban elmondom az én esetemet. A mester csak úgy szerződtetett rövid időre, ha fizetek neki, mert ő időt pocskol rám és mire hasznomat veszi, felszabadulok. Megegyeztünk az ipartestületnél. Hat hónapra — a törvény előírása szerint — nem szerződtetek, hanem csak egy évre. Tíz hónap múlva kértem szabadításomat, mert már nem bírtam anyagilag. Huzavona után engedtek. A legnehezebb munkát én kaptam: patikaszekeřnyt, ráadásul pedig szemrehányást, hogy miért mentem iparosnak. Délután ötig kellett megcsinálni. Egyenkint hívták fel a vizsgázókat a mőhelyből. Én voltam a legidősebb, szemben a tizenkét husz éven aluli gyerekkel, de engem hagytak legutoljára. Nézték, forgatták munkámat, végül két hibát találtak és megbuktattak azzal az indokolással, hogy ők három évig voltak inasok, szabaduljak csak egy évre, amint szerződtem. Két hónap múlva segéd lettem, munkát azonban sehol sem kaptam, mert csak egy évi gyakorlatom volt. Ingyen sem vettek fel, végül a Hunnia filmgyár alkalmazott.

— Amilyen nehéz szellemi pályára lépni,

ép olyan nehéz ipari és kereskedelmi pályára menni az egyénnek, ha nem áll mögötte egy szervezet, amely, ha kell, érdekeit megvédi és segíti.

Nem is nyugodtam addig, míg meg nem vettem alapját egy tanoncotthonnak, melyre vonatkozólag a következőkben adhatok felvilágosítást.

Miért van szükség tanoncotthonra?

— Önálló »Tanonc és kereskedelmi gyakornokotthon« felállítása addig nem sikerült, jöllehet éppen azt akarjuk, amit mindenki tanácsol az ifjúságnak. Várni már nem akartunk, ezért minden támogatás nélkül megcsináltuk a Diplomások Önszolgálat Szövetségét (Budapest, Vilmos császár-út 22.) otthonában a magyar értelmi ifjúság részére az első ipari és kereskedelmi tanoncotthont. Itt egyelőre öt ember részére, mivel a tanonc, illetve gyakornoki idejük alatt fizetést nem kapnak, vagy csak nagyon keveset, —

erre az időre ingyen lakást és ellátást biztosítottunk.

Ezeket el is helyeztük. Egy furnér és butorkereskedő gyakornok, egy hentes és mészáros, három pedig a textilszakmában működik.

— Ezek most 50—60 P-t keresnek havonként és ha kissé megerősödnek anyagilag, bizonyos százalékot befizetnek, amit egy összegben kapnak majd kézhez, ha sikerről tervezett külföldi csereakciónkat megindítani.

— A fejlődésben lévő tanoncotthonnak két fontos célja van. Először alkalmat ad a fiatalságnak arra, hogy kiemelve akár a legtávolabbi vidék előítéletteljes és lehetőséget alig nyújtó életéből, Budapestén dolgozhassék, ahol a legfejlettebb az ipari élet és legvirágzóbb a kereskedelem, ahol legtöbb alkalma nyílik különböző műhelyekben, üzletekben, vállalatokban dolgozni, s magát ipari és kereskedelmi pályára tökéletesen kiképezni. Így a megélhetés miatti helyhöz-

kötöttségtől függetlenül mindenkinél módjában lesz, hogy a tanulmányait és értékesítését minden ágát át tanulja, hogy üzleti érzéke kifejlődjék s vállalkozási kedve felébredjen. Azzal pedig, hogy szakmájában szélesebb körben dolgozhat, olyan ismeretekre és összeköttetésekre tehet szert, aminek az értékét pénzben ki sem lehet fejteni.

Csereakciók

— Továbbá súlyt helyezünk arra is, hogy leginkább azokra a pályákra menjenek, amelyek még nem annyira népesek, vagy pedig, amely szakmának nagy jövője van és fejlődésképes. Mert nem elég valamit megtanulni, hanem fontos, hogy olyat tanuljon, amiből majd meg is élhet. Számolni kell a munkanélküliséggel, ezért tervünk egyes államokkal csereakciót létesíteni. Így biztosíthatjuk külföldi gyakorlat és tapasztalat megszerzését és azoknak itthoni hasznosítását is. Ennek a csereakciónak pénzügyi megvalósulására szolgál a cégeknél kapott fizetés bizonyos százalékának befizetése. Továbbá kérni fogjuk illetékes helyen, hogy erre a célra is legyenek ösztöndíjak és Collegium Hungaricumok.

— Az értelmiség tanoncotthonának más szempontból is igen nagy jelentősége van. Az ipari és kereskedelmi pályára készülő értelmi ifjúság itt együtt lenne és mint intézmény, minden téren nagy előnyökre tehetne szert. Az élénk tornyosuló nehézségeket és a merev elzárkózást csak így tudjuk elhárítani. Már eddig is gyakran tapasztaltuk, hogy egyes cégek az egyén kérése előtt kitértek, de

ha mint intézmény kértük, már nem utasítottak vissza.

Igy az állasközvetítés és az elhelyezés terén szintén nagy jelentősége van az otthonnak.

Az otthon kapuja mindenki előtt nyitva

— Ugyancsak ennek az otthonnak kell szembeszállania gyakorlatilag is azzal a nemzetgyilkos felfogással, hogy tanult ember csak hivatalnok legyen. Jó példaképpen megmutatjuk, hogy hol a hely azok számára, akik a magyar nagyrahivatottságában biznak.

— Az otthon kapuja minden dolgozni akaró ifju előtt nyitva áll és mindenkinek egyforma eszközök és módok állnak rendelkezésére, hogy protektorok, kérvényezés és legfantasztikusabb felvételi vizsgák nélkül a gazdasági életben megélhetést biztosítson magának. Az ifjúság pedig ne hagyja magát megtéveszteni, hogy itt is sokan vannak és nem tudnak megélni. Ez nem igaz. Akik ezt a felfogást terjesztik, naivságból mondják olyanok után, akik jól tudják, hogy miért mondják. egy példát említek. Kellő szorgalommal és tudással a cseh Bata a leglustább és legutóbb diákoknak

tanácsolt mesterségből, a cipészségből nemcsak a cseh, de a világgazdasági életben is óriási jelentőségű vállalatot alapított.

Ezzel be is fejezte mondanivalóját Csigas Ede dr. Kézzelfoghatóan bebizonyította előttünk, hogy eredményesen lehet szakítani a mai »állást kereső« ifjuság és a közvélemény eléggé el nem ítéltető íróasztal-világnézetével. Pedig őt senki és semmi nem kényszerítette arra, hogy iparos legyen, hisz közházán volt állása. Bár ott is megbecsült munkát végzett, ott hagyta ezt az »állást«, mert önálló ember, a maga ura akart lenni.

Reméljük, olyan követőkre és társakra akad ezután is, akiknek rátermettsége, kitartása reális mozgalmának szélesebb rétegekben is megveti alapját és így nem marad hatás nélkül nemzetgazdaságunk megerősödése szempontjából sem.

Annai bizonyos, hogy ez a lelkes kezdeményezés is csak kísérlet marad, ha az illetékes tényezők és a társadalom »megértése« továbbra is kimerül az olcsó tanácsadásban és a hangzatos szövegek ismételtetésében, de rögtön csödet mond, mi helyt hasonló konkrét tervek megvalósításáról van szó.

A háziipari vállalkozó

Irtá: Welebny Vince háziipari felügyelő.

A gazdasági válság nyomán élő-álló szükség és elszegényedés lehetetlen mértékben fejlesztette ki a tömegcikkeket előállító háziipari tevékenységet. Amilyen szomorú egy-

részt az, hogy erre a végső szükség szorította rá mezőgazdaságilagunkat, annyira öröndetes az az elvitathatatlan tény, hogy a falusi lakosság szinte megmozditha-

tatlan külterjes agrármentajítása egy lépéssel közelebb került az iparosodó országok szelleméhez. Az azelőtt téli álomba merülő alföldi tájakon mégis csak történik télvíz idején is valami. Nem magától értetődő dolog többé, hogy a falusi lakosságnak felhasználható munkaidejét legalább 50 százalékban téltlenségben kell eltölteni. Ha az állandó tevékenység szükséges voltának ez az átérzése és bizonyos foku beidegződése megmarad, akkor — ugye lehet — nem zárjuk le passzív száldóval a gazdasági világválság korszakának mérlegét.

A kereskedelmi forgalom számára dolgozó háziipar tehát növekvőben, lendületben van. Új egzisztenciák létesülését tette már eddig is lehetővé, s további növekedésével újabbak bekapcsolódására ad alkalmat. A növekvő konjunkturának hű képét adja az exportstatisztika.

1933-ban kb.	650.000 P
1934-ben „	1.100.000 P
1935-ben „	4.000.000 P
1936-ban „	5.800.000 P

volt az export.

A belső fogyasztásról már nehezebb pontos képet alkotni, azonban nem járhatunk messze az igazságtól, ha ezt kb. 14—15 millióra becsüljük, mellyel a kereskedelmi forgalomra irányuló háziipari termelés összértéke mintegy 20 millió pengőtt tesz ki.

A termeltetés és a termelvények szétosztása — mint minden tömegcikknél — itt is vállalkozók közbenjöttével történik. Ha a vállalkozói nyereséget átlag 25 százalékra becsüljük, úgy fenti összegből kerekén 5 millió pengő jut a háziipari vállalkozói haszonra.

Látnivaló, hogy ez a vállalkozói terület a legutóbbi négy esztendőben — tehát épen a gazdasági válság tetőpontján — kb. 1000 független egzisztencia létesüléséhez elegendő vállalkozói nyereséget produkált. Sajnos, ezek soraiban a diplomás magyar ifjúság csak nyomokban van képviselve. Ez azonban a múlt.

A jövőt még meg lehet fogni. Mint fentebb említettem, a fejlődés még nem érte el tetőpontját. Mindenestre egy pár száz magyar értelmiségi ifju, vagy leány életlehetőséget teremthet.

Kedvező terület ez azért is, mert aránylag kis tőkével lehet indulni, 3000—4000 pengő és megfelelő szaktudás — amibe bizonyos vállalkozói rátermettség is belekalkulálандó — biztos házist jelent. A hangsúly a szaktudáson van. Kétségtelen, hogy ez a szükségesebb kellék. Első pillanatra talán furcsán hangzik, azonban tény, hogy átfogó, széles kereskedői intelligenciát kíván ez a szakma. Ismerni kell a cikkek sokféle válfajait, ismerni az előállítás helyeket. Az egész ország háziipari térképét, azaz, hogy hol, mit, milyen mennyiségben, milyen évszakban állítanak elő. Ismerni kell a háziipari cikkek komplikált szakmánybér viszonyait. Ismerni kell a nyersanyag forrásokat, az olcsó és nagyban beszerzési helyeket. És végül a legfontosabbat: ismerni kell a piacot. Egy-két idegen nyelvet is birnia kell a háziipari vállalkozónak, mert az üzleti terjeszkedés nagyobb lehetősége az exportban rejlik.

A mesterséget tehát alaposan ki kell tanulni és bizony pár évi gyakorlat szükséges ahhoz, hogy a

szakma területén biztosan mozogjon. Kemény, rendszeres, kitartó munka kell a vállalkozás felépítéséhez. Ötletszerűen, »egyelőre jobb hiányában« nem lehet bekapcsolódni.

A háziipari tömegtermelésnek ezidőszerinti nevezetesebb ágai a következők:

Főleg exportra:

A himzett magyaros bluz. Jelenleg ez a legszámottevőbb tömegcikk. Évente kb. 800.000 darab megy külföldre, mintegy 3 millió pengő értékben. Egyetlen vállalkozó 1935-ben 700.000 pengőnyi exportot forgalmazott.

Szit-gobelin vagy petit-point himzés. Legfőképen női kiegészítők készülnek. Exportunk kb. 800.000 pengő.

Népviselési babák. Újabb exportcikk, amely mintegy éve vett lendületet. Nagy lehetőségek látszanak benne.

Varrott csipke. Leghíresebb a »hajasi« és »Pannonia« elnevezésű.

Kosár, gyékény és cirokseprő exportja 1936-ban erősen visszaesett s ma tulnyomórészt belföldi fogyasztásra készülnek. Az export értéke 1936-ban kb. 800.000 pengő volt.

Főleg belföldi forgalomra:

Perzsatechnikájú szőnyegcsomózás. A termelés mennyisége kb. évi 50.000 m², mintegy 2,500.000.— P.

Torontái technikájú gyapjuszőnyegszövés. Termelés mennyisége kb. 80—90.000 m², mintegy 1 millió 200.000.— pengő értékben.

Vert-csipke készítés: kb. 1000—1.200 munkásnőt foglalkoz-

tat. A termelést három nagyobb vállalat tartja kezében.

A hódmezővásárhelyi fi-lé, vagy netz. Hanyatló háziipari ág. Valamikor 5000—6000 munkást foglalkoztatott.

Különféle jellegzetes himzés-féleségek. Legtöbbször ősi helyi népművészeti elemekből táplálkoznak. Kis országunk legalább 20—25 ilyen jellegzetes teleppel rendelkezik. Ismertebbek: a matyóhimzés Mezőkövesden, a kunhimzés Kunhegyesen, a sárközi himzés Szekszárd környékén. A hódmezővásárhelyi szőrhimzés. A jársági fehérhimzés, főleg toledo, madeira. A karádi himzés. A szegedi tüll-rátétes munka. A pazar szinpompájú kalocsai himzés. A keresztesemes vásárosnaményi himzés. A buzásai ollózott és még sok más.

Horgolások és kötések. Legnagyobb a kiskunfélegyházai telep, ahol főleg női diszszebkendők széleinek horgolásával foglalkoznak. Találhatók azonkívül az ország minden részében kisebb-nagyobb telepek. Fő cikkek: a már említett diszszebkendők, horgolt kesztyűk, horgolt kabátok. Figyelemreméltó a jellegzetes kapuvári horgolás.

A háziipari kötés ezévből vett nagyobb lendületet az u. n. »jávai kötőgép« meghonosítása által. A pusztakengyeji telepen kb. 180 munkás 3400 pengő értékű árut állított elő a télen.

Gyékényfonás. Négy nevezetesebb telephely van az országban. Tápé, Biharnagybajom, Bősárány, Dunaharaszti.

Szalmafönás. Egy telephely működik Hajdunánáson.

Vesszőfonás. Szerke az országban mindenütt, de legfőképen

a Tisza—Maros—Körös vidékén. A legjelentősebb telephely Békés, kb. 1200 munkással.

Cirokseprőkészítés. Két évvel ezelőtt még jelentős exportcikk volt, ma inkább a belföldi fogyasztást szolgálja. Főbb telephelyei Csanád és Bihar megyékben vannak.

Fenti felsorolással a háziipari termelésre alkalmas cikkek jegyzéke korántsem teljes. Számos olyan cikk van, amely a háziipari termelésre átszervezhető. Ilyen pl. a pászományipar, amely az elmúlt évben rendezkedett be háziipari termelésre. Egyik telepe a hozzánk közeleső Szegváron van. Kiaknáztalan terület a gyapjunak háziiparszerű feldolgozása is. Példa erre a skót »home-spun« szövetek, amelyek Angliában a legfejlettebb szövetgyártás hazájában veszik fel a gyári termékekkel a versenyt. A háziipari kenderkikészítés is megszervezésre vár. Az elcsatolt Bácska sváb lakossága minden támogatás nélkül rendezke-

dett be tömegtermelésre. Ma Apatinban állandó kenderfőzsdéjük van.

Összefoglalva elmondottakat, a háziipari vállalkozói pálya még sok egzisztenciális lehetőséget rejt magában, amely a diplomás és érettségizett ifjúság által kihasználható. Különös előnye, hogy aránylag kis tőkével lehet indulni, viszont feltétlenül fejlett vállalkozói hajlamot és kitartó munkát igényel.

Tekintettel arra, hogy a háziiparcikkek nagyrésze női kézimunkaféleség, különösen alkalmas ez a pálya az elhelyezkedni nem tudó tanítónők, vagy keresetre szoruló érettségizett leányok számára. Nagy előnye, hogy otthon, a család kötelékében, számottevő regie nélkül kezdhető el, s férjhezmenés esetén — ha szükség van rá —, mint kereseti forrás könnyen megtartható, mert helyhez és időhöz sokkal kevésbé van kötve, mint az alkalmazotti elfoglaltság. Azután meg független pálya, ami szintén valami.

Gabona és terménykereskedelem

Irta: Faludi Jenő terménykereskedő.

Magyarország földmivelő ország. Az egész nemzeti jövedelemnek tetemes részét a földmivelés adja. Ennek a jelentős értéknek a forgalomba hozatala kezdve a kis termelőknél való megvásárlástól, egészen a tözsedei nagybani eladásig s innen vissza az egyes fogyasztókig, fontos kereskedelmi területet képez.

Az értékek szemléltetésére közlöm a következő statisztikai adatokat.

Mezőgazdasági összes terméseredményünk az utóbbi években

1932	1.019 millió P
1933	744.2 „ „
1934	1.052.7 „ „
1935	1.329.4 „ „

A mostani kis országnak ezen nagy termény-tömegre nincs szüksége, ezért exportunk jelentékeny részét képezik a mezőgazdasági terményeink.

Az exportkereskedelemnél az intelligens, becsületes magyar ifjúságnak nagy szerepe lehet. Hiszen a nemzetek mostani nagy gazdasági elzárkózása mellett is 1935 évben a teljes kivitelünknek kb. egynegyed része mezőgazdasági termény volt.

Terménykivitelünk 1935-ben

Buza	52.7 millió P
Buza-, rozsliszt	10.9 „ „
Lóhere, lucernamag	7.5 millió P
Szárazbab	4.8 „ „
Burgonya	3.7 „ „

Terményeredmények főbb tételei 1935 évben millió pengőben:

Buza	328.2
Rozs	93.1
Árpa	80.7
Zab	34.9
Szemes tengeri	207.7
Burgonya	105.7
Tökök (melléktermény is)	21.2
Cukorrépa	17.6
Takarmányrépa	39.6
Csalamádé, bükköny	30.5
Herefélék, lucerna	67.2

Sajnos, Szegedre ezen nagy értékekből a trianoni országcsontkítás óta nagyon kevés esik, hiszen a környező gazdagon termő területek felét elvesztette. Így elpusztult, elsorvadt Szeged virágzó malomipara is.

Mielőtt az önállósítás kérdését a gabonaszakmában részletesen ismertetném, röviden vázolólok a szegedi gabonakereskedelem megoszlását. Itt működő gabonakereskedők általában két csoportba oszthatók.

1. Nagyban kizárólag gabonával foglalkozók export, importőrök csoportja, ezek budapesti cégek kirendeltségei; p. u. Futura, Gabona Kereskedelmi Rt., Dunai Gabonakereskedelmi Rt. Helybeli nincs.

2. Kistételekben piacon vagy gaz-

dáktól vásárló kereskedők csoportja, akik összegyűjtik a vásárolt gabonát, vagontételekben továbbítják a fentieknek, vagy alkalmi exportőröknek. Ez utóbbiak a gabonavásárláson kívül liszt, termény és őrlmények közvetlen fogyasztók részére való elárusításával is foglalkoznak.

Az 1. csoport régi gyakorlattal nagy kül- és belföldi összeköttetésekkel és igen nagy forgótőkével (uszályrakománybuza 50 vagon P 100.000) három-négy tisztviselő, raktárnok stb. nagy irodai felkészültséggel.

A 2. csoport könnyen elsajátítható, kisebb gyakorlattal, inkább érzékkel, jó modorral (miután emberekkel érintkezik) kisebb forgótőkével oldható meg.

Van ezeken kívül Szeged közvetlen környékén, falvakban és tanyákon dolgozó bizományosok csoportja, akik megbizásból a fenti kereskedők pénzével vásárolnak azok számájára, vagy azok terményárúját adják el, s a lebonyolítás után számolnak el, jutalékokat kapnak a vásárolt, illetőleg eladott áruk után. Igen csekély forgótőke szükséges, kockázatmentes, személyes munkával, szorgalmával szerény megélhetéshez szükséges összeget hoz.

Ezek előrebecsajtása után látjuk, hogy a diplomások szempontjából csaknem kizárólag a 2. csoport jöhet számításba, ezért kissé jobban bevilágítok ezen szakma életébe.

Két személy és nyílt üzlethelyiség feltétlenül szükséges az üzletviteléhez. Egyik állandóan az üzletben, míg a másik bevásárol, üzletet szerez.

Szakértelmet egy-két hónapi gyakorlattal egyszerű vagy kettőskönyv-

vezetést rövid kereskedelmi tanfolyamon megtanulhatja.

Forgótőke szükséglet, mely minimális megélhetést biztosít két személynek, cirka 4000—5000 pengő, minél sűrűbben megforgatva, mert a haszonkulcs csekély $1\frac{1}{2}\%$.

Elengedhetetlen feltétel, hogy gabonán kívül terményárakkal, valamint liszt- és őrleményekkel is foglalkozzék. Ez szorosan összefügg a gabonakereskedéssel, mert a gazda, ha eladja gabonáját, a kapott pénz egy részén korpát vagy darafélét vesz.

Terményt és őrleményt is ép úgy, mint a gabonát csak készpénzért lehet beszerezni. Minél nagyobb mennyiséget vesz (legcélszerűbb vagon-tételt venni) annál olcsóbban jut hozzá és sikerrel tudja felvenni a versenyt a régi, bevezetett cégekkel szemben.

A terményáru forgalomhoz ismét 3—4000 pengő forgótőke szükséges.

Az önállósítás alaptevékenységét az új kereskedők forgótőkével való ellátása, könyvelési tanfolyam létesítése képezheti. Azonkívül erre a pályára lépő ifjúság elletéséről gondoskodhat, míg azok ezen foglalkozást elsajátítják.

Ezen szakmában körülbelül 15 éve semminemű terjeszkedés, sem új üzletalapítás nem fordult elő, (nagy tőkeszükséglet) ellenkezőleg 5—6 régi nagy cég szüntette be üzemét.

Megszűnés oka nagy cégeknél, mögöttes országrész elvesztése, egyszerűen nincs terük. Kisebбекnél részint forgótőke, »kítartás« hiánya miatt, részint a városunkban tulmagas hidvám és piaci helypénz miatt, a környékbeli gazdák egyrésze közelebbi községekbe viszi terményeit értékesíteni. Ma már egyes községek kereskedelme (pl. Kistelek) csaknem erősebb, mint a szegedi.

Terjeszkedést, fejlődést ezen szakma nem is fog tudni felmutatni, míg a régi, nagy tanyavilágát vissza nem kapja.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy egy-két ügyes, szorgalmas, fiatal gabonakereskedő ne tudna még megélni városunkban. Azt tartják, hogy hat-hét személyre terített asztalról még a nyolcadik is jóllakhat.

Jó eredményeket mutathat a gabona és terménykereskedelemben a jól kiépített szövetkezet is. A megindulás termelőszövetkezetek formájában is történhetne, mely később intelligens vezetéssel bizonyára megtalálná a helyes fejlődés útját.

Részemről s azt hiszem kartársaim részéről is minden üzleti féltékenység nélkül üdvözljük az erre a pályára lépő diplomás ifjúságot, mert tudjuk, hogy a tisztességes verseny nincs kárára senki üzletének, s az intelligens kereskedők a szakma jövőjét is emelik.

Elhelyezkedési lehetőség az étel-miszer-ellenőrző és paprika- minősítési, illetve kereskedelmi ügykörben

*Irtó: Szanyi István fővegyész,
a szegedi vegyakisérleti és paprikakisérleti állomás vezetője.*

Amikor munkát és kenyeret akarunk juttatni fiatal testvéreinknek, új utakat kell keresni, s ez talán azért látszik kivihetőnek, mert a specializálódás, a feladatkörök szétágazása újabb munkaerők felvételét és sorompóba állítását nélkülözhetetlenné teszi.

Néhány vonásban a magam hivatali ügykörében kísérlém meg rávilágítani azokra a lehetőségekre, amelyek legalább néhány fiatal részére biztosíthatnák az állástalanság megszűnését.

Az étel-miszer-ellenőrzés nélkülözhetetlenül fontos, egész embert kívánó és felelősségteljes tevékenységénél **piacbiztosok**, mintavevők felvétele lenne szükséges. Ma, amikorra a kultúra mérföldes lépéseivel a rendelkezések kijátszása repülőgépen szökdel és akarja megelőzni a törvényt, akkor intenzívebben kell a társadalomnak védekezni az anyagi és étel-miszerügyi megkárosítások ellen. Szükség lenne legalább minden városban és minden nagyközségben egy olyan alkalmazottra, aki az étel-miszer és iparcikkek áralakulásával kapcsolatban a minőségek és a forgalom rendel-

kezéseinek betartásáról szerezne pontos képet. Ugyanez a vegyakisérleti állomások segítségére lenne a mintavételben, másrészt a nagyközség panaszait kivizsgálná, levezetné és megfelelő helyre irányítaná. A feladat elvégzésére néhány hetes tanfolyam és annak évenként, vagy két évenkénti megismétlése elegendő lenne.

A mezőgazdaság, a tejipar, de a fogyasztó szempontjából főként a kisgazdától eredő tej összegyűjtése csak előnnyel járna. Történhetik ez tejszövetkezetek alakításával. Lehetséges azonban városokban, községekben, tanya-központokon kisebb tejgyűjtő-telepeket létesíteni, amelyek a körzetben lakó gazdák tejeleségeit rendszeresen és mindig megfelelő áron gyűjtenék, feldolgoznák és értékesítenék. Itt igénybe lehente venni az önállósítási alapot és új egzisztenciákat teremteni. E munkakör el látásához, illetőleg megkezdéséhez egyéves tanfolyam, másrészt négyhetes tanfolyam elvégzése szakképesítést nyújtana. Az önállósítási alap pedig előlegezná az 1—2000 pengőt, hogy a helyiség, annak át-

alakítása és berendezése, továbbá a felszerelés megszerezhető legyen. Fejlesztési lehetőségek is bekövetkezhetnek, valamint a több munka és találékonyság eredménye is.

Talán a **paprikakikészítés és kereskedelem** tere is újabb önállósítást engedhet meg. Igaz ugyan, hogy az új paprikaértékesítési rendszer a kikészítők számát konjunkturálisan megnövelte, de egy bizonyos tőkével, megszerezhető ismeretekkel mód lenne munkát és megélhetést biztosítani több fiatal testvérnek és lehetőség lenne a fejlődésre. Önálló üzem, illetve önálló üzlet alapítására gondolok ezekben annál is inkább, mert a nagyobb tanultság, az emberekkel való tőkéjetelebb bánásmód, a nyitott szemmel való látás nemcsak a produktumok minősége és higiéniája szempontjából jelentős, hanem az üzletmenet javulását is előidézheti és ezzel a nagyobb kereseti lehetőséget is biztosíthatja.

A vezetésem alatt álló állomás paprikaminősítési ügykörével kapcsolatban is valószínűleg újabb néhány munkatársra lesz szükség. Tulajdonképpen a köz szempontjából talán kívánatosabb lenne, ha önálló közgazdasági egységek munkalehetőségét biztosíthatnánk és nem a hivatalnokok számát szaporítanánk; a lényeg azonban az, hogy a diplomás és érettségizett fiatalságot kenyérhez juttassuk. Paprikafeldolgozókkal való társulásról is lehetne szó. Nagyobb tudás és egy kis forgótőke bevitel e munkakörben is jelentős eredményt produkálna. Célszerű lenne a Szeged városi **tiszti főorvosi hivatal által megsemmisített kikészítő munkahelyek átalakítása**, amelynél szintén igénybe lehetne

venni az önállósítási alapot egy munkanélküli érettségizett, vagy diplomás elhelyezésével kapcsolatban.

Az élelmiszer árusítás terén évtizedes tapasztalatok szerint szükség lenne a tej és tejtermékek árusítása körüli változtatások bevezetése. a termelő gazda és a fogyasztó szempontjából meg kellene szüntetni a kerékpáros »mozgótejárás«-t. Ezek útján a tejgyűjtés legtöbbször az utcán történik, a kimérés a kapu alatt; ez alkalommal igen nagy lehetőség van a tejszennyeződésre és hamisítására. Mindenféle szempontból előnyös lenne, ha minden utcában a nagyobb forgalmu helyeken megnyitna egy kis üzlet, ahol izléses, tiszta és lezárt üvegekben árultatna a tej, tejfel, túró és vaj stb. Így minden háziasszony gusztusos csomagolásban jutna hozzá lakásához közel nélkülözhetetlen táplálékaihoz. Megszűnnének a petróleumízű tejek; külföldi jól bevált mintára jutna forgalomba a tej és tejtermékek. Ez valószínűleg megnövelné a fogyasztást a termelő gazda, a fogyasztó és az egész ország javára. E tevékenység megkezdéséhez szintén önállósítási alap segélye, továbbá némi átképzés lenne szükséges. A nyári hónapokban az ujszegedi parkban, a Stefánián és más helyeken, a vasúti állomásokon, továbbá a futballmeccseken tiszta és izléses bódében való tej és tejtermék árusítás is biztosítana megélhetést — bár csak időlegetesen. Ide sem kell sok befektetés, hosszas előtanulmány: elegendő lenne néhány heti tanfolyam és egy kis önállósítási segély, illetve a mozgó-bolt ajándékozása némi kis for-

gótókével. A tej és tejtermékek fogyasztását feltétlenül növelni kell. Csak így lehet megakadályozni, hogy az országban termelt vaj és tejtermékek egy részét ne kelljen súlyos prémiumokkal jutalmazva kivinni. Csak így lehetne elérni, hogy a többtejfogyasztás keresztülvitelével előnyhöz jutna a termelő, a tejipar és a kereskedelem, de az újabb alkalmazottak a fogyasztók számát szaporítanák. Arról sem szabad ugyanis megfeledkezni, hogy igyekezzünk munkaalkalmak létesítésével a fogyasztást elősegíteni. Ezáltal nemcsak a termelést és az értékesítést, hanem az ipar különböző ágait is több munkához juttatjuk és elkezdődik így majd az a circulus viciosus, amely egyre növekvő munkát, egyre növekvő fogyasztást és még az adóbevételek emelkedését is jelentené.

A római nép »panem et circenses« kiáltással vonult a hatóságok elé. A magyar állástalan ifjúság csak munkát kér, mert tudja, hogy a munka elvégzése kenyeret jelent és reményt nyújt a jövőre. Fogjon össze a magyar társadalom, pattanjanak ki a tervek és gondolatok szikrái, kíséreljünk meg még egy kis lemondással és önzetlenséggel megsegíteni és felkarolni véreinket, a magyar jövőt. Így biztos lehet remélni, hogy a sok sebből vérző csonka ország talpra áll, boldogul, talán naggyá és teljessé lesz valaha; mert hiszen fiatal testvéreinket saját vérünkkel akarjuk táplálni. Így legyen! Ha így lesz — nyugalom, elégedettség és biztos kenyér lesz mindnyájunk osztályrésze.

A bank- és pénzüzet

Irta: Dr. Tóth Béla, a Nemzeti Hitelintézet Rt. fiókjának igazgatója.

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy az ifjúság elhelyezkedésére vonatkozólag az egyes kérdésekhez való hozzászólásokban, elég gyakran mily nagyfokú tájékozatlanság nyilvánul meg.

Alig mulik el nap, anélkül, hogy az állástalan diplomások elhelyezkedéséről szó ne essék. Megnyugtató jelenség, hogy a diplomások mindjobban felismerik problémájuk megoldásának előfeltételeit, s behatóan foglalkoznak a magángazdaság különböző területeivel. Tájékoztatót kérnek tőlünk a magángazdaságban való alkalmaztatásuk

esetére érvényesülésük érdekében, hogy mi lenne a tennivaló.

Jóleső érzéssel üdvözölhetjük a keresztény magyar ifjúság ezen törekvését.

Örömmel állunk a mi ifjúságunk mellé és röviden ismertetjük a magángazdaság egyes ágazatait.

Megítélésem szerint, erre a tájékoztatásra azért is szükség van, mert sajnálattal tapasztaljuk, hogy az egyes kérdésekben való hozzászólásokban, elég gyakran mily nagyfokú tudatlanság nyilvánul meg. Itt utalok mindjárt azokra a még

ma is annyira bankellenes megnyilatkozásokra, amelyekből a legnagyobb hozzánemértés tapasztalható. Hangzatos szólamokkal politikai ambícióból, de nem ritka esetben pénzszerzési vágyból úgy állítják be bankjainkat, mint a nemzet ellenségét és a jelenlegi szomorú helyzetünk okozóit.

A pénzintézetek a magángazdaság területén óriási jelentőségre tettek szert és kiváltak valamennyi foglalkozási ág közül. A bankok jelentősége nemcsak abban van, hogy felölelik, magukhoz vonzzák az összes foglalkozási ágakat, de főként abban, hogy nemzetgazdasági szempontból fejtenek ki nélkülözhetetlen hasznos tevékenységet.

A statikus nemzeti tőkét dinamikusá teszik. A gazdasági életben időnkint felgyülemelő kis tőkéket összegyűjtik, ezzel azok erejét megsokszorozzák, majd a gazdasági érdekeltségeknek, ott, ahol arra indokolt szükség van, rendelkezésükre bocsájtják. Ezzel elősegítik az egészséges gazdasági vérkeringést, irányítják az egész nemzet gazdálkodását.

Működési körük valamennyi foglalkozási ágak közül a legtágabb. Kiterjed a gazdasági élet minden megnyilvánulására. Vállalkozásokat támogatnak, alkalmas tőkeből időben maguk is vállalkoznak.

Kétségtelen, hogy jelentőségüket nagy tőkeerejüknek köszönhetik, mert ezzel tudnak döntő befolyást gyakorolni a gazdasági életre.

Hazánkban kb. 420 önálló, a Pénzügyi Központ kötelékébe tartozó bank, működik és pedig

45 a fővárosban és 375 a vidéken.

A fővárosi és vidéki bankok saját tőkéje kb. 610 millió pengőt tesz ki, míg a rájuk bízott idegen tőke a kétmilliárd pengőt meghaladja.

A magángazdaságnak ez az ága kb. 20.000 intellektuelt foglalkoztat. Ez a szám azonban jóval alatta van az 1931-es bankzárlatot megelőző foglalkoztatottak számának. Ebből arra kell következtetni, hogy ha a további fokozatos gazdasági fellendülés folyamata tart, a természetes utánpótlást meghaladó rendkívüli elhelyezkedési lehetőség nyílik ezen a pályán. Minthogy városunkban a banktisztviselők száma 130—140 között mozog, a fentiekől függően, a helyben történő elhelyezkedés lehetősége is fennáll.

Ezen a pályán elhelyezkedők, ha szakismeretekkel rendelkeznek, előnyben részesülnek az egyéb végzettségükkel szemben, de tapasztalati tény igazolja, hogy azok a szakismeretek, amelyekre itt szükség van, szorgalommal, szívvél-lellekkel való dolgozniakarással a gyakorlatban is egészen rövid idő alatt elsajátíthatók. Az átképzés ezen a téren éppugy, mint a magángazdaság bármely területén, minden különösebb nehézség nélkül megvalósítható, ha a diplomás ifjúságunkban meg van az erre irányuló lelki felkészültség, erős akarat.

A jogászok tanulmányaik során a kereskedelmi jog és a közgazdaságtan elsajátításával már ismerős területtel találkoznak. Tapasztalhatjuk azonban, hogy közgazdasági ismereteink, amelyekre az egyeteme-

ken tettünk szert, csak utmutatásul szolgálhatnak, mert a gyakorlati életben ennél sokkal többre van szükség. Indokolt lenne az egyetemek közgazdaságtani studiumát megfelelően kibővíteni és ennek keretén belül a magángazdasággal is behatóan foglalkozni. Ezt a studiumot azután kötelezővé tenni valamennyi hallgatóra nézve.

Az elemi ismeretekről, a kereskedelmi könyvelésről egy felállítandó tanfolyam keretén belül fogalmat alkothat magának a keresztény magyar ifjuság, aminthogy örömmel olvashatjuk, miszerint a budapesti egyetemen a közel napokban ünnepélyes keretek között fejezték be az első ilyen kereskedelmi iskola állandó tanfolyamot, ahol a humanistikus irányban képzetek most már rendszeresen teljes képet nyerhetnek a kereskedelmi ismeretekből.

A bank-üzletágban, a cél érdekében történő önálló üzletalapítást a jelenlegi körülmények és helyzet ismeretében elképzelni nem tudok.

Ez az üzletalapítás az, ahol elengedhetetlen előfeltétel a nagy tőke megszerzése, aminek felhasználása biztosíthatná az üzlet rentabilitását.

Nemzetvédelmi szempontból hazafias kötelessége a magángazdaság minden ágazatának az állástalan diplomások felkarolása. Ezzel szemben a keresztény magyar ifjuságra is az a kötelezettség hárul, hogy a kereskedelmi pályához feltétlenül szükséges alapismereteket megszeresse. Ne higgye a keresztény magyar ifjuság, hogy a kereskedelmi pályán számukra nincs érvényesülési lehetőség, mert nyugodtan állíthatom, hogy ezen a téren épp-ugy megállhatják a helyüket, sőt nagyobb darab kenyérhez juthatnak, mint a közhivatali pályákon.

Ha nyitott szemmel járnak-kelnek, ellesik az ügyesebbek, gyakorlottabbak tudását, s ha azt alkalmazni is tudják, erős a hitem, hogy a magángazdaságban nagyon sok keresztény magyar ifju fogja megtalálni boldogulását. A magyarok Istene adja, hogy így legyen.

A fa- és szénkereskedelem

Irta: Halmos Károly dr. okl. gépészmérnök.

A tüzelőanyagkereskedés, mint elsőrendű közszükségleti cikkek kereskedése mindig jó forgalmat és biztos megélhetést fog nyújtani annak, aki reális alapon, hozzáértéssel, becsülettel és szorgalommal foglalkozik vele.

Az új életpályát kezdő diplomá-

soknak első nagy aggálya a választott pálya iránt, hogy **nincs-e nagyon tulterhelve ez az ágazat.**

Kétségtelen, hogy rengeteg fa- és szénkereskedő van, de azt is hamarosan megállapíthatjuk, leg-
többje teljesen tájékozatlan kis ember. Hiányzik ugy a szakértelem,

mint a szükséges tőke az üzlet biztos vezetéséhez és állandóságához.

Ami az ágazat túlterheltségét illeti, erre statisztikából megfelelő támpontot nem tudtam szerezni. Megállapítható azonban, hogy Magyarország széntermelése évi kb. 700.000 vagon. Ebből közintézmények, háztartások és mezőgazdaság kb. 150.000 vagon szént fogyasztanak, melynek eladási ára a 400 P, évi 60 millió pengőnek felel meg.

A háztartási tüzfű fogyasztást kb. ugyanilyen értékre, 60 millió P-re véve a kiskereskedelem kb. évi 120 millió értékű tüzelőanyag elosztását végzi. A nagykereskedelem pedig az egész gyáripart is ellátja, tehát ezen értéken felül kb. 1000 millió értékű forgalmat bonyolít le.

Ezt a nagy elosztandó értéket, melyet, a kiskereskedelem dolgoz fel, még megközelíthetjük a következő nyers számítással. Egy középosztálybeli család évi szén és faköltsége 100—400 P között mozog. Egy családot 4 személlyel számítva, egy személy évi tüzelőanyagköltsége 25—100 P között lenne. Mivel a nagy tömegek még az első határnál is kevesebbet fogyasztanak, azonkívül kb. 2 és fél millió gazdasági munkás, napszámos és nincstelen egyáltalán nem vásárol tüzelőt, hanem hulladékokkal fűt, a fennmaradó népesség tisztán háztartásbéli tüzelőanyagszükséglete személyenként legalább évi 20 P-vel számítható. Magyarország 9 millió lakosából ezen 6 és fél milliónak tehát évi kb. 130 millió pengő a tüzelőanyagköltsége. Ennek kb. 25 százalékát haszonnak véve, évenként 30 millió pengő az a haszon, melyet a tüzelőanyag kiskereskedők a fenti 1000 millió után 5 százaléktól

véve évi 50 millió P. az a haszon, melyet a nagykereskedők élveznek. Ezen évi kb. 80 millióból évi 3000 P jövedelmet véve egy családnak, 27.000 család élhetne szerényen.

Magyarországon összesen 220000 személy foglalkozik kereskedelemmel. Ezeknek legfeljebb 10 százaléka, azaz maximálisan 20.000 a tüzelőanyagkereskedő. A pálya tehát nincs túlterhelve és, amint az alábbiakból látni fogjuk, intelligens munkával igen hasznosan lehet ezen üzletágba bekapcsolódni.

Komoly aggályként merülhet fel a jogi és bölcsész képzéssel rendelkezőknél a szakértelem kérdése.

Igaz, hogy a

tüzelőanyagkereskedésnél a műszaki képzettségnek legfontosabb szerepe lehet a kereskedelmi rátermettség után.

Az is igaz, hogy a jelenlegi tüzelőanyagkereskedőknél a műszaki szakképzettség teljesen, sőt — tisztelet a kivételnek — minden egyéb képzettség is hiányzik. Velük tehát versenyre kelni nem nehéz. Aki azonban komolyan kíván ezen ágazattal foglalkozni, az egész különleges jó eredményeket várhat az aránylag hamar elsajátítható elméleti felkészültségtől.

Mint tüzeléstechnikával és ezen belül házi tüzeléssel foglalkozó mérnök, számtalan példáját ismerem annak, hogy az emberek nem tudják mivel és hogyan tüzeljenek. Ha tehát egy szénkereskedő rászánja a fáradságot és költséget, hogy mérnökkel, vagy műszaki szakértővel a kályhákat, tűzhegyeket megvizsgálta, minden vevőjének megmondja, hogy az ő kályhájában,

tüzhelyében mivel tüzelhet legjobban, legolcsóbban, hogy az árak változását is figyelembe véve, milyen a leggazdaságosabb tüzelés, kétségtelen, hogy nagy vevőkörre számíthat. Tessék az idei hihetetlen faárakra gondolni és azonnal belátja mindenki, hogy egy szénkereskedő az ősszel igen sok olyan vevőt szerezhet, aki eddig fával tüzelt. Ezek aztán hájásan évekig fognak hozzáfordulni tanácsért is és szénért is.

A tüzelőanyag kereskedéshez, mint minden gazdasági pályához jogot és bölcsészetet végzett **diplomásainknak »átképzés«-re van szükségük.** Elsősorban kereskedelmi ismereteket kell szerezniök, aztán anyagismeret, kevés technológia és főként tüzeléstechnika, mellyel a vevőkörüknek szolgálatára lehetnek. Ezen előtanulmánnyal némiképp pótolható az az átöröklésszerű ránevelés, mely a kereskedőnépeknél az üzlettel együtt a fiura száll. Igen fontos azonban, hogy ezen ismERE-

tek elsajátítása után legalább néhány hónapon, **lehetőleg egy éven át gyakornok legyen** (nevezzük nevén: tanuló legyen) a leendő kereskedő valamely jó üzletben.

Amikor, mint tanuló már jól ismeri annak az üzletnek minden belső ügyét, amikor már maga el tudja gondolni, hogy miként tudja a **saját üzletét nemcsak vezetni, hanem azt megalapítani és megindítani, akkor folyamodhat az »Önállósítási Alap«-hoz kölcsönért.** Akkor már bizonyára olyan reális üzlettervet fog benyújtani, melyre a kölcsönt aggály nélkül kiutalják.

A fentiekkel egy meggyőződést akartam adni a megélhetés után küzdve kutató diplomás ifjúságnak: komoly előtanulmánnyal, a szakma ismeretével, gondos előkészítés után munkára szánt lélekkel, nyugodtan, aggodalom nélkül neki lehet indulni az üzletalapításnak. Az külön megélhetést adhat átlagos eredményű tanulóknak is, mint a jó tanulóknak a tisztviselői pályá.

A gyümölcstermelés lehetőségei Szegeden

Irta: Dr. Kogutowicz Károly e. ny. r. tanár.

A szegedi polgár az áldott homokhoz legalább olyan közel éli le életét, akár a kecskeméti, mégis csak homályos fogalmaí vannak annak értékéről. Kecskeméten jó esztendőknben 1000 vagon nemes barackot indítanak külföldre és gyümölcsből, uborkából egyedül legalább 5—6 millió pengőt vesz be a gazdatársadalom.

Szegednek van Kecskeméttel szemben több nem is jelentéktelen helyzeti előnye. Ilyen a déli helyzet, amely a primörök termelését teszi lehetővé, de ilyen az is, hogy nem csak homokja, hanem kiváló fekete földje is van bőven. Ezen terem a világhíres paprika, de a világmárkának készülő cseresznye is.

Korai zöldséggel, gyümölccsel minden más termővidéket verhetnénk.

Mégis alig 4—5 éve van exportra alkalmas márkás gyümölcsünk és nagyon sok szegedinek — nyugodtan mondhatjuk — fogalma sincs arról, hogy minő értékek hevernek itt kiaknázatlanul, sejtelmük sincs, hogy mi a teendő.

Ha ezeknek az elszomorító állapothoznak az okait keressük, önként felvetődik a gondolat, hogy talán éppen a kiváló feketeföldek mindennek az okozói, amelyek bőséges termésükkel és a jól fizető pap-

rikával háttérbe szorították a homokot. Mindenekelőtt figyelemre méltó, hogy a paprikaföldért szívesen fizet a szegedi akár 150 P evi bért is, de a homokért a 15 P bért sokkalja.

A világ szekere azonban halad, megállás nincs és az talán kétségtelen ma már mindenki előtt, hogy 800 vagon paprika elhelyezése nagy gondot okoz, ha pedig akár 2400 vagonunk volna kiváló export gyümölcsből, senkinek sem fájdnának meg attól a feje, hogyan adjon túl azon, mert a kereskedők serege özönlene ide, hogy egymásra licitálva hordja el jó pénzért.

Külföldi érdeklődés a szegedi gyümölcs iránt

A legnagyobb német és olasz exportőrök érdeklődtek már a szegedi gyümölcs iránt,

de őszibarack, kajszi, vagy almaáru csak akkor érdekli őket, ha az áru elsőrendű egységes és van belőle legalább 200—200 vagon.

Céltudatos munkával elértük, hogy 1932-től a teljesen összeomlott szegedi gyümölcsexportot 1936-ra felvittük 560 vagonra. Sajnos az idén a hozzánemértés odajuttatott bennünket, hogy visszaesett ismét 200 vagonra.

Ha a termelőtársadalom, az exportkereskedelem és a hatóság összefog, Szeged elsősorban cseresznyéből, meggyből, szamócából, (földieper) nyári almából és őszibarackból már a következő esztendőben jelentős tömegeket exportálhatna.

Ha valaminek, akkor a gyümölcsnek bizonyára lehet piacot szerezni, tehát túltermeléstől nem kell tartanunk. Ebben is van Szegednek előnye Kecskeméttel szemben, mert a város és a környező piacok, Vásárhely, Makó, stb. jelentős fogyasztó piacok, tehát a belföldi kereslet is jelentékeny.

Hol kereshet és találhat tehát az ifjúság szerepet?

Mindenekelőtt természetesen a termelésbe való bekapcsolódás révén. Mert

gyümölcsstermeléssel érdemes már 3—4 holdon is foglalkozni.

Vegyünk pl. a számítás alapjául 4 kat. holdat és azt a valószínű ténnyt, hogy eleinte csak kevesen jelentkez-
nének, ami mégis csak segítség volna

annak a néhány fiatal magyarnak és uttörésre, példamutatásra így is elegendő.

Gyümölcsstermesztésre az u. n. poszahomok, melyet szőlőnek szánunk egyébként, éppen alkalmas. Csak az fontos, hogy módunkban álljon bőségesen trágyázni.

Tíz fiatal exisztencia megalapozásához tehát elegendő volna, ha a város 40 hold homoki bérföldet jelölne ki, azt évi 10—12 P bérért adná oda és biztosítana a köztisztasági telepről az első két évre 800—800 köbméter fekál trágyát.

A 40 holdon egységes őszi-barack telepet kellene létesíteni, amely később kajszii teleppé alakulna át. Ez pedig a következőképpen valósítható meg.

Az első évben télen 16.000 őszi-baracknak elegendő (kb. 4-szer annyi) vadbarackmagot rétegelünk el és tavasszal az ősszel megforgatott talajba a fák helyére 4—4 kicsirázott magot ültetünk el. Augusztusban a fiatal vadoncokat beszemezzük 5—6 féle exportra alkalmas nemes őszi-barackra. A fák helye egymástól 4—4 méternyire legyen. Ha minden 8 méterre kajszinak való alanyt ültetünk és azt szemezzük be augusztusban felerészben »Magyar legjobb«-ra, felerészben »Kecskeméti kései rózsá«-ra (Borsi-féle) akkor a második esztendőben olcsón előállított 2000 kajszii, — 2000 rózsabarack — és 12000 őszi-barackfánk lesz, amelyek a harmadik, ill. ötödik évtől kezdve már termőre jönnek.

4—4 holdankint számíthatunk a 4. esztendőben 100 mázsa őszi-barack és 12 mázsa kajszibaracktermést, mely a 6. esztendőben már 160, ill. 40 mázsára növekedhet. Ez pedig a 4. évben 3740, ill. a 6. ban

6400 P nyersbevételt jelent. A termés azonban tovább fokozódik.

Az első 4 esztendőben burgonya vagy paradicsom mint köztes, a forgatott talajban igen jól fizet. Mindenesetre a folyó kiadások fedezésére elegendő.

Aki ezt nem hiszi, annak szívesen mutatom meg azokat a 2. holdas őszi-barackosokat, amelyek az egyszerű tanyai magyarnak, aki így járt el, meghozzák az évi 2200—2400 P-t.

Mekkora a befektetés?

Holdankint számítok a forgatásra, pajorozásra (100 P-t, kerítésre (a 40 hold közösen) 80 P-t, kutra, eleinte szerény apró tanyára, szerszámokra 1000 P-t, lóra (2 egységenként 1) 200 P-t, összes befektetés 4—4 holdra cca 2000 pengő.

Ha tehát

**az önállósítási alapból 1500 P-t,
a gyümölcsfatelepitési segélyből
500 P-t**

bocsájtanának a fiatal telepesek rendelkezésére, belebocsátkozhatnának a vállalkozásba.

Minden más, a szegedi homokra való gyümölcs esetében nagyjában hasonló a számítás (kivéve a későn termőre jövő fákat).

Hogy a gyümölcsösben a méhészet, a baromfitenyészet, nyulászat mennyi mellékkeresetet jelenthet szorgalmas kezeknek, éppen csak megemlítem.

A gyümölcsstermelés és az export révén azonban egyéb elhelyezkedési lehetőségek is kínálkoznak. A Kültérkereskedelmi Hivatal már az idén küldött ki külföldre 10 fiatalembert az export tanulmányozására. A kik

beváltak, hazatérve további támogatásban részesültek és a törekvés az, hogy belőlük képzett kereskedők legyenek. Ez a kísérlet bizonyosan jó eredménnyel járt. Meg van tehát a remény arra, hogy a hivatal ezt az üdvös akciót a jövőben is folytatja.

További elhelyezkedés kínálkozik a szövetkezeti mozgalomban, ahol fiatal, a gyümölcshöz értő szakemberekre egyre nagyobb szükség lesz.

Végül kétségtelen az is, hogy abban a mértékben, amint gyümölcs-termelésünk fejlődik, egyre több, gyümölcészészetben képzett szakember-

re, a növényvédelem terén képzett erőkre lesz szükség. Ugyanígy a gyümölcscfeldolgozás, konzerválás, aszalás iparágai is fejlődésre számíthatnak és így munkaerőkben mindig kereslet lesz. Ebből pedig az következik, hogy a természettudományi képzettségű tanárjelöltek, állástalan diplomások ebben az irányban tájékozódhatnak, elsősorban azonban az érettségi előtt álló ifjúság menjen már eleve olyan tanintézetbe (kertészeti stb.), amelyek erre nevelnek.

A gyümölcs-kereskedelem

Irták: Horváth László gyümölcskereskedő és dr. Talpai Emil.

Magyarországot, talaja és időjárási viszonyai predesztinálják a gyümölcstermelésre. Ezt a nagy gazdasági előnyt csak akkor használhatjuk ki, ha a termelést a piac, különösen a külföldi piacok igényeihez alkalmazzuk. Ha azonban termelési viszonyainkat nézzük, arra a szomorú tapasztalatra jutunk, eddig nagyon elhanyagolt ágazat volt a gyümölcstermelés és csak az utóbbi években történtek szerves intézkedések ezen a téren.

Gyümölcskereskedelmünk is még csak a kezdeti stádiumban van, de a kezdeti nehézségeken már túl vagyunk. A gyümölcskereskedelemtől beszélve két szempontot kell állandóan szemelőtt tartani, mégpedig: a termelés körülményeit és a piac felvevő képességét. E két szempont helyes összetételalkozásától függ a gyümölcskereskedelem sikere.

Gyümölcstermelési viszonyaink az értékesítés szempontjából meglehetősen kezdeti stádiumban vannak.

Az 1929. évben számlált 16 millió gyümölcsfa csak 25—30%-ban egészséges és termőképes.

Az összeszámlált gyümölcsfák közül is 1.2 millió eperfa, melynek gyümölcse szállításra nem alkalmas. A gyümölcskereskedelem szempontjából nem jöhet számításba 4.8 millió szilvafa, melynek gyümölcsét a külföld nem értékeli kellőképpen és különben is az osztrákok és szerbek itt erős versenytársak. Alma- és körtefa állományunk 2.6 és 1.5 millió db. melyek kellő kondícióban jelentékeny exportmenynységet termelhetnének, valóságban azonban körtében, almában igen gyakran importra szorulunk.

Egyik legnagyobb exportlehetőségünk a meggyben és a késői cseresznyében van, mert az exportált mennyiségnek ötszörösét is könnyűszerrel el tudnánk elhelyezni.

Ezekből a fákban 2.4 millió drb. annyira széjjel van szórva az ország egész területén, hogy az exporthoz szükséges mennyiséget a kereskedők csak a legnagyobb nehézségek árán tudják beszerezni. Leginkább koncentrálnak van a 0.8 millió kajszinbarack, különösen Kecskemét környékén, ahol szép eredményeket is tudnak elérni a gyümölcsexportőrök. Az 1-1 millió őszibarack és diófa terméséből nagyon kis mennyiség jut kivitelre. Amint a fentiekből látjuk, meglehetősen sok kezdeti nehézséggel kell a gyümölcskereskedelemnek megküzdeni. Ha azonban sikerülne elérni azt, hogy gyümölcsfáinknak ne csak 25—30%-a legyen tökéletesen egészséges és termőképes, akkor a magyar gyümölcs nemcsak minőségben ütné meg az exporthoz szükséges mértéket, hanem mennyiségben is biztos alapja lenne az exportkereskedelemnek. Olaszország és Bulgária mintájára

erős állami intézkedéssel kellene a beteg fákat kiirtani és az egészségeseket rendszeresen ápolni minden betegség elleni hatósági ellenőrzéssel védeni mindaddig, míg a gazdák be nem látják, hogy ez saját érdekük.

Az értékesítésről szólva a belső piac megszervezése és a külső

piac felkutatása és megszervezése a legfontosabb teendő.

A hatalmasan fejlődő gyümölcskereskedelemre nagy feladatok várnak a belső piacok megszervezésénél és éppen itt van a nagy lehetőség az »Önállósítási Alap« felhasználására. Az 1.6 millió métermázsára tehető országos gyümölcs-termés negyed része kerül exportra, negyed részét a főváros veszi fel, a megmaradt rész a vidéké. Ebből kitűnik, hogy

az évi gyümölcs fejadag nálunk csak 15 kg., szemben a nyugati államok 40—100 kg-jával.

Ezt a meglehetősen alacsony arányszámot az okozza, hogy gyümölcsünk a belső piacra aránylag nagyon magas áron kerülnek. Ha más feladata nem is volna a gyümölcskereskedelemnek, minthogy azt a fejadagot a nyugati államok nivójára hozza, már az is elegendő lenne arra, hogy a gyümölcskereskedőt hivatása magaslatára emelje.

A gyümölcskereskedő fontosabb, értékesebb területe az exportkereskedelem. Itt talán az összes kereskedelmi ágazatok közül legnagyobb mozgékonyagra, legnagyobb vállalkozói kedvre és legtöbb kockázatot viselésére van szükség. Gondoljunk csak arra, hogy a baracknak, a cseresznyének, őszibaracknak frissen kell megtenni néhány 100 kilométer utat a fától, a gyűjtőhelyen át egészen az idegen országbeli fogyasztóig. Mikor odaér a fogyasztóhoz, már érettnnek kell lenni, de ne legyen túlérett. Pár nap alatt viszont el kell adni, mert megromlik. Ez a sok veszély teszi

azt, hogy kevesen merik vállalni a gyümölcskereskedelem kockázatát, másrészt az az oka, hogy a gyümölcskereskedők meglehetősen nagy haszonszázalékkal dolgoznak. A nagy kockázatot a következő módokon lehetne csökkenteni:

1. Az exportra alkalmas, szállítóképes gyümölcsféléket termelni.

2. A gyümölcsfajtákat úgy megválasztani, hogy abban az időben érjenek be, amikor a kiviteli országban nincs gyümölcs. Általában a korai gyümölcsök alkalmasak e célra. A mi éghajlatunkat figyelembe véve, azt az időt kell megkeresni, amikor a déli országok gyümölcstermése már fogytán van, az északi országok gyümölcse pedig nem érett be.

3. Azonos fajták nagy tömegben és összefüggő területen termeltesse-nek, természetesen a minőség állandó nivón tartása mellett. Ez az olcsóbb termelés előfeltétele is. (Szeged környékén igen értékes munkát végzett e téren Kogutowicz professzor vezetésével az Államföldkutató Bizottság.)

4. A termelők kioktatása a gyümölcs kezelésére, szedésére, osztályozására, csomagolására.

5. A gyümölcs márkázása a gyümölcstermelésünk és kereskedelmünk iránti bizalom növelése céljából.

6. Modern gyűjtőhelyek, csomagolók, hűtőházak létesítése, hűtőkocsik beállítása egyrészt a gyümölcs várározási idejét csökkentenék le, másrészt a romlási lehetőséget és százalékot szállítanak le.

Szegedi viszonyokat tekintve Szeged az ország legszerencsésebb fekvésű vidéke, mert talaja a gyümölcs-

termelésre kiváló és ami a legfontosabb,

Szegeden a gyümölcs két héttel előbb érik be, mint bárhol másutt az országban.

Ez fogja aztán lehetővé tenni Szegednek, hogy rövidesen a dél-magyarországi gyümölcstermelés központjává fejlődjék. A természeti adottságok hathatós kihasználására igen alkalmas mód lenne gyümölcs-termelő és értékesítő szövetkezetek felállítása.

Az állástalan diplomások elhelyezkedési lehetősége szempontjából nézve a gyümölcskereskedelmet, arra a tapasztalatra jutunk, hogy ez a pálya meglehetősen sok diplomást tudna felvenni. Természetesen egy pillanatig sem szabad szemelől téveszteni, hogy csak nagy gyakorlati szakismerettel lehet ezen a pályán boldogulni. Ezen kívül a kereskedői érzék, vállalkozói kedv, szivós kitartás ezen fejlődésképes területen elengedhetetlen sajátságok.

Itt kettős feladat és egyben elhelyezkedési lehetőség várja a szakképzett állástalan diplomásokat. Először a már említett belső piac megszervezésével a fejadag emelése. Ezen a téren dolgozni akaróknak az önállósítás alap elemei elegendő támaszt nyújthat. Az export kereskedelemhez már sokkal nagyobb összeg szükséges, mert pl. egy vagonrakomány gyümölcs szállításához szükséges edények kb. 500 pengőbe kerülnek. Az exporthoz nagy hitelező képesség is szükséges, mert ma az a helyzet, hogy árunk nagy része bizományi áruként megy ki külföldre.

A másik lehetőség gyümölcske-
reskedelemmel foglalkozni akarók-
nak az, hogy nagy exportcégek
megbízottjaiként menjenek ki kül-
földi piacokra. Nagy könnyebbé-
get jelentene ezeknek a cégeknek,
ha megbízható, szakképzett és in-
telligens emberek képviselnék kül-
földön a cégek érdekeit.

A fent előadottakból látható,
hogy megfelelő gyakorlati kiképzés
és kereskedői rátermettség esetén

a gyümölcskereskedelemben igen
sok állástalan diplomás helyezked-
hetik el. A gyümölcs termelés meg-
szervezése, a fejadag felemelése a
nyugati államok nivójára, a hazai
gyümölcsexport kifejlesztése hatal-
mas feladatokat rejtenek, de hatal-
mas kereseti lehetőségeket is ígér-
nek minden komoly dolgozni akaró
és vállalkozni tudó diplomás szá-
mára.

TARTALOM:

Dr. Halmos Károly: Bevezetés	—	—	—	3
Dr. Somogyi József: Lélektani gondolatok a gazdasági pályaválasztáshoz	—	—	—	5
Dr. Kogutowicz Károly: Szeged és a fiatalság jövője	—	—	—	7
P. Borbély István: Az állástalan diplomások és a gazdasági pályák	—	—	—	11
Dr. Mester Kapisztrán János: Az igazságosság uralma az állástalan diplomások kérdésének gyökeres megoldása	—	—	—	15
Dr. Halmos Károly és Dr. Talpay Emil: A Baross Szövetség és az állástalan diplomások	—	—	—	19
Deák Sándor: Csigás L. Ede kezdeményezése az értelmi ifjúság ipari és kereskedelmi kiképzésére	—	—	—	21
Welebny Vince: A háziipari vállalkozó	—	—	—	24
Faludi Jenő: Gabona és terménykereskedelem	—	—	—	27
Szanyi István: Elhelyezkedési lehetőség az élelmiszer-ellenőrző és paprikaminősítési, illetve kereskedelmi ügykörben	—	—	—	30
Dr. Tóth Béla: A bank- és pénztüzet	—	—	—	32
Dr. Halmos Károly: A fa- és szénkereskedelem	—	—	—	34
Dr. Kogutowicz Károly: A gyümölcsstermelés lehetőségei Szegeden	—	—	—	36
Horváth László és Dr. Talpay Emil: A gyümölcs-kereskedelem	—	—	—	39
Tartalom	—	—	—	43

1939/40 2636

Szeged-Csongrádi Takarékpénztár

Szegeden

Alapítva : 1845-ben

Takarékbetétek

után magas kamatot térít.

Kölcsönöket állandóan folyósít

megfelelő fedezet mellett.

Meleg otthona lesz, ha

Pécsi kokszot,

vagy

Pécsi tojásbrikettet használ

Kapható **Csala Dezsőnél, Zrinyi-utca 4. szám.**

Ablaka György

könyvnyomdája

Szeged, Kálvária-utca 14.

Könyvek,
Eolyóiratok,
Nyomtatványok

Modern úri és egyenruhaszabóság

Úri divatcikk, egyenruházati cikkek,
cserkészfelszerelések, diáksapkák.

legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása

Krier Rudolf

Klauzál-tér 5. Tel.: 23-23.

OPTIKA_{KFT}

Fotó, szemüveg és orvosi műszer

SZEGED, Kárász-utca 14.

Telefon : 13-30.

Telefon : 13-30.

Könyvkötéseket kiváló
minőségben a legjutá-
nyosabban készíthet.

Emerikánásoknak igen nagy
engedmény!

SCHMUTZLER

könyvkötészetben

Petőfi Sándor sug. ut 2.

(Városi Zeneiskola-épület)

Rövidárúk, kötött-
szövegtárúk, papucsok
comode cipők, aján-
dék tárgyak legolcsób
beszerzési forrása :

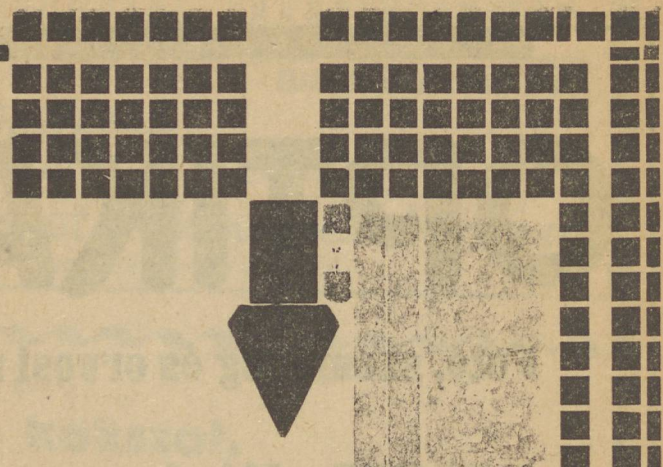
LÁSZLÓ

ÁRUHÁZ

Szeged, Tisza Lajos krt. 38.

Telefon : 25-98.

Egyetemi hallgatóknak 3 száza-
lék engedmény.

**Modern üzemben
Villany világítás,
Villany motor
nélkülözhetetlen**

Szegedi

Gázgyár és Villanytelep
üzemvezetősége

Töltőtoll, írógép

bizalmi cikk, amelyet csak szakembertől szabad beszerezni.
Versenyképes árban mindenféle világmárkás töltőtollat árusítunk.

WIRTH és RENGEY Szeged, Széchenyi-tér 5.
Elsőrendű javító műhely.

Minden idényre ajánlom

összes textil cikkekkel dusan felszerelt raktáramat

Nagy választék divatselyem és műselyem árúkbán

ugyszintén bel- és külföldi női és férfi kabátkelmék és öltönytövekekben.

Angol férfi tövekeköl állandóan nagy raktárok.

Szőnyekek, garnitúrák és mindennemű divatcikkek a leg-
jutányosabb szabott árakon

Kurucsev Sándor

divatárúkereskedő
Széchenyi-tér 14. szám.

Kisérje figyelemmel kirakataimat!

Szeged és vidéke legnagyobb választéku divatárúháza

Minden idényre a legújabb
divatot hozom:

Női és férfi kabátkel-
mékben.

Női és férfi ruhakel-
mékben.

Selyemtövekekben.

Vászonárúkbán.

Mosókelmékben.

Szőnyegárúkbán.

Legolcsóbban árusítom a leg-
jobb minőségeket!

Tabár Péter

Szeged, Kárász-u. u. 3. Telefon: 27-90.

Szent István Társulat szegedi fiókja

Könyv, papír, író-
és rajzszerkereske-
dés, állandó könyv-
kiállítás.

Olcsó nyomdai és könyvkö-
tészeti munkák.

**Szeged,
Kárász-utca 14.**

Telefon: 20-51.

**Hazai, angol és francia
Női és férfi divatkelmék,
selyemkülönlegességek**

Irlandi és rumburgi lenvásznak, valamint minden néven nevezendő textil anyag legnagyobb választékban

Figyelem !

Garantált angol crombie.

télikabát és más elsőrendű angol és hazai ruhaszöveteim raktáramra megérkeztek.

Ketting Lajos

újjonnan kibővített Szeged legnagyobb divataruháza, „Nemzeti Takarékság” kiszolgáló tagja. **Szeged, Tisza Lajos krt.**
(Püspök bazár)

Telefon : 26-87.

Könyv

Papír

Nemzeti Sajtóvállalat

Szeged, Kárász-utca 5. sz.

Hírlapiroda.

Telefon : 24-52.

Könyvnyomda

Könyvkötészet

Erdélyi András és Fia

építési anyag-tűzifa
és szénkereskedése

S Z E G E D,
Osztrovszky-u. 25.

Versenyképes árak, —
pontos kiszolgálás

Segesváry

drogua, fotó

S Z E G E D

Kárász-utca 6.

Excelsior

harisnyaház

kötött szövött
és divatáru szaküzlet

Szeged, Tisza Lajos
körút 42/b.

Egyetemi polgárok
kedvenc üzlete.

Nemzeti Hitelintézet rt. szegedi fiókja

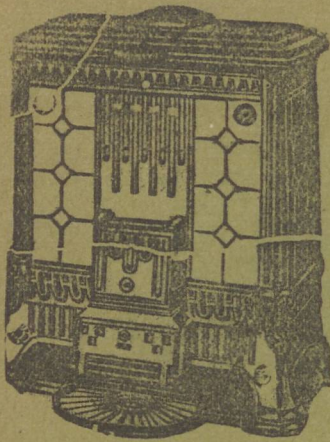
székház: Széchenyi-tér 3,
Telefon: 25—08.

A banküzlet
minden ágával
foglalkozik,

takarékbetét
folyószámla
váltókölcsonők
tőzsdei meg-
bízások
átutalások, stb.

Tűzelőanyag
osztály, telep
Külső-kálvária-ut
211, Telefon 26-91

tűzifa
szén
koks eladás

**A lakás lelke
a jó kályha!**

**Nem mérgeződik
Nem fázik
Ha kályhát
tűzhelyet**

Bruckner

szállít. Szeged sz. kir. város is 120 kályhát vásárolt. Miért? Mert: Bruckner kályhái, tűzhelyei jók, olcsók, takarékosak, modernek.

Részletfizetési kedvezmény. A konyha gyöngye a jó tűzhely. Gazdasági gépek, szecskavágó répavágó, daráló stb. nagy raktára, jutányos árban. Nagy raktár vadászfegyver, flobert, pisztoly és lőszerekben.

A világhírű **PUCH** kerékpárok és motorok déli képviselője. CSEPEL és egyéb motorkerékpárok állandó raktára

Férfi és női kalapok
nyakkendő k sálak
nagy választékban.

**Knittel
Konrád**

Szeged, Kárász-u. 5. szám.

Egyetemi hallgatóknak árkedvezmény